Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5332 — 13/26 ՕԳՈՍՏՈՍ 1903 — ՇԱԲԱԹ — 3 ՀԷՄԱՍԻԼ ԱԽԸՐ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5332

درعلیه ده غلطه ده آره‌ویلك غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանցo փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՋԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 դրս
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ԶԱԽ

ՌԵՐԱՑԻ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑԸ

Ժամանակ մը՝ երբ Բերայի արհեստանոցին անուն մը միայն գոյութիւն ունէր, ամէն մարդ կը խօսէր վրան: Որչա՜փ հոգածու մարդիկ ունէինք, որոնք չարաւնակ այդ հաստատութեան կարեւորութիւնը կը չեշտէին, չարաւնակ անոր օգնութեան հրաւէր կը կարդային: Այսօր սակայն աւր այդ հաստատութիւնը մոռացուած երկու տարուան արդիւնաւոր չրջան մը բոլորելէ վերջ, նոյնքան չրջանաներ բոլորելու յոյս կուտայ, ոչ ոք աչքը վրան կը նետէ, ոչ ոք կը հեռաքրքրուի անով: Ոչ հոգածութիւն կը յայտնուի, ոչ ալ օգնութեան խոստում մը կը տրուի:

Եւ ճիշդ այս պատճառաւ է որ մեր աչքին առելի մեծ ու գովելի կ'երեւայ այն գործը՝ զոր երեք անձնուէր աշխատաւորներ՝ Տիկին Աղաւնի Նիկողոսեան, Օր. Վերգինէ Տօլապճեան եւ Օր. Աշխէն Գրամմաճեան, օժանդակութեամբ Օր. Կիւմիւշեանի, գլուխ հանած են համեմատաբար չատ կարճ չրջանի մը, գրեթէ մէկուկէս տարուան միջոցին: Ոչ ոք օգնած է իրենց, ոչ ոք ձեռնտու եղած է, քաջալերանքն իսկ զոր ատեն ատեն տուած են իրենց, զուտ պղտոնական հանգամանք մը միայն ունեցած է: Ասիկա սակայն արդելք մը չէ եղած որ Բերայի Թաղին ընել չկրցածը իրենք մինակնին ընեն, այսինքն արհեստանոցին գոյութիւնը ապահովեն եւ ըստ բաւականին փայլուն վիճակ մը տան անոր:

Իրենց ըրածը մշակինի աշխատութիւն մըն է եղած, քայլ առ քայլ, լռիկ մինչիկ, առանց աղմուկի, առանց չեփորի աշխատութիւն մը որ վեր կը մնայ ամէն գովեստէ: Գործը մէջտեղն է, եւ կրնան պարծիլ անով, նկատի առնելով մանաւանդ բոլոր այն անպատաստ պայմանները որոնցմով չրջապատուած էին սկիզբները, ինչպէս նաեւ իրենց միջոցներուն անբաւականութիւնը:

* * *

Արհեստանոցը այս պահուս 35-40 աշակերտուհի ունի, որոնցմէ մեծագոյն մասը աղքատ ընտանիքներու զաւակներ ըլլալով, ձրիաբար ընդունուած են: Հազիւ հինգ վեց թոշակաւորներ կան, որոնց թոշակը Թաղ. Խորհուրդին կը մնայ:

Իւրաքանչիւր աշակերտուհի տասնրուեք ամսուան չրջան մը կ'անցնէ, վեց ամիս պնօսրրի, վեց ամիս ձեռակեղէնի եւ վեց ամիս ալ ձեւագիտութեան աշխատելով: Այս տասնրուեք ամսուան չրջանը աւարտելէ վերջ, աշակերտուհիները կրնան վերոյիշեալ երեք ճիւղերէն ընտրել այն որ կը յարմարի իրենց նախասիրութեանց, եւ այդ ճիւղին մէջ աշխատիլ արհեստանոցի հաշուոյն, իրենց աշխատութեան համեմատ վարձատրութիւն ստանալով: Արդէն իսկ վեց չրջանաւարաներ կան,—անդրանիկ չրջանաւարաները,—որոնք այսօր հաստատութեան հաշուոյն կ'աշխատին եւ գոհացուցիչ կերպով կը վճարուին:

Ցիշեալ երեք ճիւղերն ալ մասնաւոր խնամքով մը կ'աւանդուին, մասնաւանդ ձեւագիտութիւնը՝ որ ամէնէն առելի կը հրապուրէ ներկայացող աշակերտները եւ որուն համար, բացի տեսականներէն, գործնական դասեր ալ կը տրուին Օրիորդ Կիւմիւշեանի կողմէ:

Հաստատութեան վարիչները մի՛ միայն արհեստի ուսուցմամբ չեն բաւականանար: Իրենց ծրագիրը՝ ուսման բաժին մըն ալ ունի, եւ աշակերտուհիներէն անոնք որ կը փափաքին, արհեստի աշխատելով հանդերձ կրնան հետեւիլ նաեւ հայերէնի, ֆրանսերէնի, թուաբանութեան եւ գծագրութեան դասերու, որոնք նոյնպէս խնամքով եւ հոգածութեամբ կ'աւանդուին:

* * *

Ինչպէս կը տեսնուի, հաստատութեան ընձեռած օգուտը բաղմակողմանի է եւ իր գոյութիւնն ալ անզուգական բարիք մը բոլոր այն աղջիկներուն համար՝ որոնք, իրենց ընտանիքին նիւթական վիճակին պատճառաւ ստիպուած են անպատճառ աշխատելու:

Այդ տեսակ ընտանիքներու պատկանող աղջիկներ հաղուագիւտ է որ դարցի երես տեսած ըլլան. տեսողներն ալ հազիւ մէկ երկու տարի կը մնան դպրոցական գրասեղաններու վրայ, օրավերեւ, տան մէջ՝ աշխատող ձեռքերու պէտքը զգալի կը դառնայ, եւ չի թոյլատրեր իրենց քանի մը տարի աւելի դպրոց մնալ:

Արհեստանոցը, այդ կարգի աղջիկներու ո՛չ թէ միայն դիւրութիւն մը կուտայ արհեստ մը սորվելու, իրենց եւ իրենց ընտանիքին տպրուստը ապահովելու, այլ նաեւ կ'աւանդէ կարգ մը դասեր՝ որոնց ո՛չ թէ միայն իրենց արհեստին կիրառման առթիւ պէտք պիտի ունենան, այլ նաեւ իրենց կեանքին բոլոր տեսողութեան մէջ օգնին:

Այս առաւելութիւնները ներկայացնող, այս բարիքը ընձեռող հաստատութիւն մը արժանի է ամէն համակրութեան, եւ կ'արժէ որ քիչ մը հոգածութիւն ու խրատ ցոյց տրուի իր մասին: Օրինակի համար, մինչդեռ օտարազգի չատ բարձր դիրք ունեցող ընտանիքներ չեն վարանիր իրենց յանձնարարութիւնները արհեստանոցին ընելու, ինչո՞ւ մեր հարուստ կիները միւսնոյնը չընեն՝ գոնէ երկրորդական յանձնարարութեանց համար: Թէ՛ իրենք պիտի օգտուէին, եւ թէ հասարակութիւն: Փոխանակ իրենք օտար ընտանիքներուն օրինակ ըլլալու, իրենց անտարբերութեամբ պատճառ կը դառնան անոնց ցրտացման:

Բերայի Թաղ. Խորհուրդին վրայ ալ պղտիկ հարկ մը կը ծանրանայ: Այդ կարգի հաստատութիւն մը որչա՜փ առելի թուով աշակերտ ունենայ, այնքան մեծ արդիւնք մը կունայ տալ: Թաղ. Խորհուրդը, փոխանակ ներկայացող ձրի աշակերտները մեծ մասամբ մերժելու, պէտք է ընդունի զանոնք: Մանաւանդ որ հաստատութիւնը չատ չանդիտական նպատակ մը չունի: Անձնուիրութեան արդիւնք մը ըլլալով, լաւ կ'ըլլայ որ անձնուիրութեան ակզբունքով մը պահէ իր գոյութիւնը:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԲԱՐԻՁԵԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ՏԻԿԻՆ ԻՒՄՊԷՐ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԱՌԶՆԻՐ

Գ.

ԲԱՐԻԶ, 9 Օգոստոս

Ո՛րչափ ալ որ Տիկին Իւմպէր խօսի, հայհոյէ, եւ անարգէ, որչափ ալ որ երկարագէ իր դատավարութիւնը անհամ, անկապ զառանցանքի նմանող ճառախօսութիւններով, որչափ ալ որ աշխատի իր «դարուս ամենամեծ խարդախութիւնը» խորհրդաւոր կերպարանքի մը տակ ներկայանալ ու վիպական հով մը տալ իր սխրագործութիւններուն, չնորհիւ նախագահ Պ. Պօնէի կտրուկ ու ճարտար հարցաքննութեան, խնդիրը հետզհետէ կը պարզուի... անոնց համար որոնք տակաւին բաւական տպուն կամք մը ունէին արդարութեան նշոյլ մը փնտռելու մեծ խարդախութիւն մը՝ Բրաուֆորտներու եւ կամ մեռեալներու գոյութեան հաւատալու համար: Քանի՛ քանիներ քսան տարիներէ ի վեր հաւատացին դրամարկղի միլիոններուն, ու օրին մէկը եթէ ճարահատած՝ աչքերնին բացին ու մէջը նայեցան, կոճակէ մը ուծակ սուէ մը դատ ուրիշ բան չդտան: Շատեր ալ անչուշտ անկէ ետքը չարաւնակեցին հաւատալ Տիկին Իւմպէրի սուտերուն ու խաբեայութիւններուն, բայց այսօր անոնցմով ուռեցած տիկը կը պարզուի հետզհետէ, ու մէկ երկու օրէն դատական աւելը դանոնք ամէնն ալ աւլել որբելէ ետքը, Տիկին Իւմպէր իրենցներով պիտի ներկայանայ մեզի իբր հասարակ խարդախ խարեայ մը, զոր ամէն մարդ տեսած է Ժողովուրդի ստորին խաւերուն մէջ, ամէնքէն անարգուած ու վտարուած, եւ որ իր կեանքը բանտերու անկիւնները կ'անցընէ, սա տարբերութեամբ միայն որ Տիկին Իւմպէր աւելի ճարտար փրթաւ ու կրցաւ աւելի բարձր միջավայրի մը մէջ գործել, եւ միլիոններ գողնալ: Ասի՛ պիտի մնայ իր անջնջելի փառքն ու արժանիքը:

Ըսի թէ իր սուտերով ու խարդախութիւններով ուռեցած տիկը կը պարզուի հետզհետէ: Արդարեւ կը յիշէք Մատրիտի մէջ իր ձերբակալումը: Վայրկեան մը չէր ուզեր կորնցնել ու չատ շուտ Բարիզ կ'ուղէր փոխադրուիլ, որովհետեւ... խօսել կը փափաքէր: Ու երբ ներկայացաւ հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Լէյտէին, յանկարծ պապանձեցաւ ու պապանձեցուց իրեններուն: Ու ամէն անգամ որ Պ. Լէյտէ կը հարցնէր թէ ո՞ւր են միլիոնները ու Բրաուֆորտները, միշտ միեւնոյն պատասխանը կը ստանար. «Դատավարութեան օրը պիտի խօսիմ, կը յայտարարէր Տիկինը: Անհամբեր առանց ուտելու եւ քնանալու այդ՝ օրուան կը սպասէր... որովհետեւ խօսիլ, ամէն ինչ ըսել կ'ուզէր: Ու այսօր ան սաստ օր կ'ելնէ որ դատավարութիւնները սկսած են, Տիկին Իւմպէր... չէ թէ չի խօսիր, վասն զի ինք ամենուն տեղը կը պատասխանէ, բայց երբ կը հարցնեն թէ ո՞ւր են միլիոնները կամ Բրաուֆորտները, սպասեցէք, կը պատասխանէ վերջին օրը պիտի ըսեմ: Եւ վերջապէս երկէկ երբ վկաներու երկար շարքը լմնցաւ, ու Պ. Պօնէ խօսքը Տիկին Իւմպէրին տուաւ, ասիկա երկար ճառ մը խօսեցաւ, որ ժանտատենդէ բռնուողի մը զառանցանքին աղ մը չի տարբերիր. գլուխ գործոց մը զոր կը ցաւիմ ամբողջովին հոս չկրնայ դնելուս համար: Բայց Տիկին Իւմպէր ճարահատած, տեսնելով որ իր սուտերուն ալ վերջը կու գայ՝ ինքզինքը երդուեալ դատաւորներուն գթութեան յանձնէ ու ակամայ՝ մաս մը իր չինած սուտերէն կը խոստովանի, երբեմ ո՛ եւ է կասկ զոյութիւն ունեցած չէ: Աւասիկ քանի մը կտրուածք անոր խօսքերէն.

«Հայրս միշտ ինծի կ'ըսէր թէ ես նը-շանուած եմ չատ հարուստ մէկու մը հետ, եւ թէ կ'ուզէր զիս ամուսնացնել անոր հետ: Մեր տան մէջ սենեակ մը կար ուր երբեք մարդ չէր մտներ... հոն կային չատ մը թուղթեր, նոտուկ մը, ընտանեկան գաղտնիքներ եւ նոյն իսկ դրամ... երբեք չէինք ըսեր թէ դրամ ունինք, այլ միշտ թէ՝ օրին մէկը չատ հարուստ պիտի ըլլանք...: Հայրս պարզկեւտ մէկն էր որ դիւրաւ կը խաբուէր, ինչ որ ըսէին իրեն կը հաւատար... հարցուցիք դուք ինծի թէ ո՞ւր է Մարքօթ դղեակը. Մարքօթ դղեակը, Բրաուֆորտները ու միլիոնները ամէնն ալ մէկ բան են (մէկ խօսքով գոյութիւն ունեցած չէ)... հայրս երբ Թուլուզ եկաւ, միասին բերաւ բոլոր թուղթերն ու մնոտուկը ինչպէս նաեւ տոպրակով ոսկիներ... իմ հայրս է որ ամէն ինչ ըրաւ Պ. Բրաուֆորտներուն հետ... (յմօնանք որ ասկէ առջի հարցաքննութեան միջոցին Տիկին Իւմպէր յայտարարեց թէ Բրաուֆորտ անունը կեղծ անուն մըն է, եւ թէ ճիշդ անունը դատավարութեան վերջին կը պահէր). հայրս խաբեցին Բրաուֆորտները, ինչպէս որ ալ ես խաբուեցայ (խե՛ղճ կին) ամբողջ եօթը ու ութ տարի հօրս մահուանէն ետքը, ինչպէս նաեւ մայրս Ֆի օրը... Այս պահուս կամ միլիոնները պիտի գտնուին եւ կամ ես պիտի ըսեմ թէ որո՛ւ քով են անոնք: Բայց չեմ կարծեր թէ զիս պիտի ստիպեն ըսելու, հապա ընդհանուր դատախազի խօսելէն անմիջապէս ետքը միլիոնները հոս պիտի տեսնենք... իմ փաստաբանս Պ. Լապորի ամէն բան պիտի ըսէ ձեզի: Զպիտի ըսէք, պարոն երդուեալներ, թէ մաղի մը չափ խարդախութիւն ըրած եմ, որովհետեւ այն տան աղային յիշատակին: Պատկերներէն աւելի հնութիւն ունեցող առարկան է պղինձէ ծնծղայ մը «Ցիշատակ է Ղազանճի վարպետացն հոգոյն, ի դուռն Սբ. Մակարայ. Թվին ՌՁԳ (1634)» Աւետարանի մը երեսը զարդարող արծաթէ խաչի մը վրայ կը տեսնուին «Սահակին հոգւոյն» բառերը եւ ՌՃԵ (1711) թուականը: Պղինձէ փոքր սամովար մը (ըպրեդ) վրայ փորագրուած է. «Ցչակ. է Առանացոց, Մակար անապատին, թվին ՌՄԺԷ (1768)»: Զոնքի լուսակոնք մը 1815ին նուիրուած է Ղարամանցի Հաճի Յովհաննէսէն:

Վանքէն Նիկոսիոյ եկեղեցին փոխադրուած եւ ազգ. դպրոցի պահարանը զետեղուած 65 օրինակ ձեռագիրներ կան, ոմանք չատ կարեւոր: Բայց ասոնք ալ չեն պարունակեր յիշատակարան մը որ լոյս սփռէր եւ ինչպէս Կիպրոսի հնագոյն հայերուն՝ նոյնպէս եւ Ս. Մակարի հասատական թուականին եւ ուրիշ պարագաներու վրայ:

Այս մասին ծանօթ ամենահին յիշատակութիւնը հայր Ստեփանի 1572ին գրածն է. «Դիտիներն ունէին մի եպիսկոպոս որ կը ընակէր ի Նիկոսիա: Նաեւ հիւսիսակողման լեռներուն մէջ ունէին մի վանք, Ս. Մակար (Saint Machaire) անունով, մերձ Բլաղանէ գիւղին որ կը պատկանէր Հայոց»:

Բլաղանէի աւերակները կը գտնուին Ս. Մակարի արեւմտեան կողմը, 40 վայրկեան հեռու:

Այս վկայութիւնը կրնանք արժանահաւատ նկատել, բայց պէտք է ընդունիլ նաեւ որ վանքը այդ թուականէն աւելի առաջ Հայոց ձեռքն էր արդէն: Նախայիշեալ ձեռագիր Յայսմաւուրքի յիշատակութիւններէն վերջինը, զոր կ'օրինակեմ այստեղ, այս մասին կը պարունակէ ուշադրութեան արժանի քանի մը բան.

«Ողորմեա՛ Աստուծոյ Ամենակալ Հոգւոյ Սուրբ Հրեշտակապետ Միխայէլ Հրամանատարի Հայոց Ազգի Ամենայն Հաւատացելոց Ի Թուականս Հայոց ՌՃԽԹ (1210) Ի Ամսեանս Հոկտեմբերի Ի Ս. Սարգիս Ի Ս. Ստեփանոս Ի Ս. Գրիգոր Ի Ս. Գեորգ Ի Ս. Գալուստ

գայած, եփած, տուն դարձնող մէկը պէտք է։

Երբ այս խօսակցութիւնը կ'անցնի, այդ կնոջ աղջիկն ալ քիչ մը անդին նստած, կեռ ասեղով տանթել կը հիւսէ արդ արագ, երեսին գոյնը մերթ կարմիր եւ մերթ դեղին փոխուելով։

Մայրը կ'ասէ նոյնպէս.

—Անցած օրեր, երբ մեր Վարդը Մինիկենց էր ու անոնց հետ տալոյս տուունը կ'երթան եղեր, տեսած է որ այն տեղուանքը կը պտտիս ու Մինիկին ետեւէն գոցեր ես մինչեւ տալոյս տունը։ Տե՛ս, բաղդատէ անդամ մը Վարդն ու Մինիկը, ո՞րը աւելի գեղեցիկ կը գտնես. իմս ըլլալուն համար չեմ գովեր, երեսդիրքը, հասակը, գոյնը, առողջութիւնը, իսկ հնարագիտութիւնն ու ամուսնագիտութիւնը, բոլոր թաղեցիք կը վկայեն. կարդալ գրել ալ գիտէ։

—Լսել է այն օրուայ Մինիկին ընկերացող օրիորդը ձեր աղջիկն է. այո՛, բուն այդ նպատակով կ'անցնէի ճամբէն որ Մինիկը տեսնեմ, եւ այդ օրը բարեբաղդութիւն մըն էր ինծի համար. տեսայ զինքը, այլ ինչ օգուտ, աչքի տեսութերնի համտես, միջոցները չներեցին... Ձեր օրիորդը թո՛ղ ըլլայ, չօժանդակեց ինծի դիւրութիւն մը ընծայել, ճամբան կամ տալոյդ տունը տեսնելու զայն։

—Թեղ տեսնելէն յետոյ, այն օրը Մինիկ, տալոյս տունը, երեսը կախ, տրտուսում, բնաւ մէկուն հետ չէր խօսեր, սենեակ մը քաշուեր ու բարձին վրայ ինկեր, մեր Վարդը նորէն սփոփեր ու քաջալերեր է։

—Շնորհակալ եմ ձեր օրիորդին, որ այնչափ համակիր գտնուած է ինծի, Մինիկը մխիթարելու եւ անոր տրամութիւնները փարատելու։

Վարդս գաղուստի ակնարկներ կը սեւեռէ Հրաչեն վրայ ու ժպիտներու եւ հառնումներու տենդոտ տրամադրութիւնը կը մատնէ իր մէջ խլրտած սէրը, եւ ալ չկրնալով պարտկել, երբեմն երբեմն խորունկ ու խեղդուկ հառաչներ կ'արձակէ։

Շուշան խաթուն քանի մը վայրկեան կը բացակայի։ Հրաչ սենեակին անկիւնը պատուհանին առջեւ՝ ձեռքը ծնօտը, խորունկ մտածութեան մէջ կ'իյնայ. բացարձակ կ'երեւայ Շուշան խաթունին միաքը իր նկատմամբ։ Մինչեւ հիմա այդ-պիսի արտայայտութիւն մը ըրած չէր, բայց վերջապէս երբ տեսած էր թէ Հրաչ իր գաղափարը սեւեռած է ուրիշ աղջկան մը վրայ, ու իրենին համար բնաւ խօսք մը չանցնիր, տարիպուած է Շուշան խաթունի յայտնել, սիրաչափել, հրապուրել, համոզել զինքը, որպէս զի իր աղջիկը առնէ։

Շուշան խաթունի համակիր վերաբերութեան նպատակը պարզուած էր այս տեսակցութեան մէջ. երկու աղջիկ, Վարդն ու Մինիկը այս պահուս կը զբաղեցնէին զինքը, մէկը ներկայ էր, միւսը բացակայ. իրարու հետ անբաղդատելի էին։ Շատ անգամներ տեսած էր Վարդը, նոյն իսկ խօսած, անոր էութիւնը ճանչցած, բայց իբր աղջիկ բնաւ ազդեցութիւն մը թողած չէր վրան։

Այս ընտանիքը թէպէտեւ բարեկեցիկ եւ անուն մը թողած հասարակութեան մէջ, թէպէտ Վարդ աւելի համարձակ իր վարմունքին մէջ եւ տարէց, սարդ հակառակ Մինիկը անանկ ընտանիքի մը զաւակ, մոռցուած ու ամօթխած որբուհի մըն էր։ Հրաչ դիրքի, ակնկալութեան վրայ չենած չէ՛ր փնտռեր իր կեանքին ամբաւոն ընկերը. ամուսնութիւնը պատիւ ու դիրք մուրալու միջոցին ծառայեցնելու առաջադրութեամբ չէր ըներ իր ընտրութիւնը։ Միայն կը փնտռէր իր ճաշակին ու տրամադրութեան համեմատ օրիորդ մը, զոր սիրած ըլլար առանց նկատումներու, ա՛ղքատ ապրէր թէ հարուստ իր սէրը փոփոխութիւն չկրէր. ասոր մէջ տեսած էր ընտանեկան երջանկութիւնը։

Արաքիր ԶԱՊԷ

(Շար.)

Արտաքին Լուրեր

ՄՈՆՐԷԱԼԻ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Սըր Ուիլֆրիտ Լօրէի ճառը.—Անգլիա եւ իր գաղթավայրերը.—Առեւտրական յարաբերութիւնները։

Մոնրէալ, 21 օգոստոս.— Բանտարկեալ նախարարապետ Սըր Ուիլֆրիտ Լօրէի բանախօսութիւն մը տրտասանեց՝ Մոնրէալի առեւտրական վարչութեան կողմէ տրուած հացկերոյթին ատեն՝ առեւտրական սենեակներու համաժողովին պատուիրակութեանց ի պատիւ։ Նախարարապետը խօսեցաւ առեւտրական առանձնաշնորհեալ պայմաններու մասին, զոյց տուաւ այն դժուարութիւնները զորս համաժողովը չէ զլացած իր խորհրդակցութեանց պահուն։ Սըր Ուիլֆրիտ Լօրէ յարեց.—«Մեծին Բրիտանիոյ եւ Անգլիոյ գաղթավայրերուն մէջ փափաք մը կայ՝ աւելի սերտ յարաբերութիւններ հաստատելու մայր-երկրին եւ անոր իրաւասութեան տակ գտնուած տեղերուն միջեւ։ Պ. Զէմպրլէն ինքն իսկ յայտարարեց թէ այդ խնդիրը կրնայ լուծուիլ, եթէ կարելի ըլլայ բրիտանական տերութեան բոլոր գաղթավայրերուն միջեւ հաստատել՝ փոխադարձ ազատ-փոխանակութեան դրութիւն մը։ Առաջարկուեցաւ փորձել ուրիշ դրութիւն մըն ալ, այն է ամբողջ տերութեան համար հաստատել միաձեւ ու հաւաքական մաքսային սանդղակ մը։ բայց հակակրեցաւ թէ առաջուան պէս տիկա ալ գոհացում չի կրնար պատճառել։ Ցաւելով կ'ըսեմ թէ, իմ կարծիքիս նայելով, գաղթավայրերու մեծ մասին մէջ թեթեւ հակում մը կայ դէպ ի մաքսապաշտութիւն։» Սըր Ուիլֆրիտ Լօրէ յեստոյ յարեց.—«Քանատայի գալով, պէտք է ըսեմ մայր-երկրի մեր բարեկամներուն թէ չատ կը բաղձանք Մեծին Բրիտանիոյ մէջ առանձնաշնորհեալ չանասան մը ունենալ մեր բերքերուն համար, բայց կը խորհինք թէ տուելի աղէկ է որ Մեծին Բրիտանիա մեզ կանխելով առնէ առաջին քայլը, մենք չենք ուզեր պարտաւորիչ ընել մեր կարծիքները մեր եղբայրներուն։ Գալով ինծի, այդ կարգի կարգադրութեան մը ես ալ փափաքող չեմ, եթէ այդ կարգադրութիւնը անոնց գոհացում տալու հանգամանքը չունի։ Եթէ պիտի օգտուինք առանձնաշնորհեալ պայմաններէ, տարիկա պէտք է ըլլայ այն հասատատ համոզումով որ նոյն տեսակ առաջարկութիւն մը օգտակար պիտի ըլլայ՝ Մեծին Բրիտանիոյ մեր եղբայրներուն եւ մեզի. բայց եթէ պարտաւոր ենք սպասել որ Մեծին Բրիտանիա դիմողութիւններ ընէ մեզի, մենք ալ պէտք է տրամադիր ըլլանք միւնոյնը ընելու անոր։»

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գանձային նախարարը.— Հրաժարական. Զինուորի մը անձնասպանութիւնը.—Նեքասպայի մը արարք։

Պէրլին, 21 օգոստոս.—Քէօլնիշէ Զայթունկ կ'իմանայ թէ Գերմանիոյ գանձային նախարար Պ. Ֆոն Թիլման մտադիր է մօտերս հրաժարիլ իր պաշտօնէն։ Այդ որոշման պատճառը կը համարուին այն դժուարութիւնները որոնք կը վերաբերին երկրին նկմական բարենորոգման գործադրութեանը։

—Անձնապահ հետեւակներու 4 դ զօրագունդէն զինուոր մը՝ Հիլ անուն, զօրանցին նկուղին մէջ անձնասպան եղաւ։ Պիստիէնվոն անուն ենթասպայի մը կողմէ գործուած խոշանգումներուն հետեւանքով։ Պրայթենպոխ ձերբակալուեցաւ եւ յուլիս 14ին զինուորական ատեանի մը առջեւ հանուեցաւ։ Ամբաստանութեան հաղար ութ հարիւր կէտեր կային անոր դէմ որոնց երեք հարիւրը՝ ծանր։ Վկայ մը յայտարարեց թէ ամէնէն քիչը երկու հարիւր երեսունչինգ անգամ ենթասպան զինքը ծեծած էր, ձեռքով կամ դանդաղ գործիքներով։ Վկան յարեց թէ ուզած էր պատուհանէ մը վար նետուիլ, բայց ընկերները արգիլած էին զինքը։ Ուրիշ վկայ մը ըսաւ թէ թեթեւ յանցանքի մը համար ենթասպան այնքան երկար ատեն ու վայրագութեամբ զարկած էր իր դէլխուն որ զդայարկի գետինը ինկած էր. յետոյ ընկերները զինքը վերցուցած էին։ Բազմաթիւ վկաներ ալ լսուեցան որոնք ամէնէն քիչը երեսուն-քառասուն անգամ ծեծ կերած էին։ Զինուորական ատեանը այդ ենթասպան դատապարտեց երկքսուկէս տարուան բանտարկութեան եւ ասրտիճանազրկութեան։

ՎԱՏԻԿԱՆ

Վենեցիկի Պատրիարքութիւնը.— Պապին վիճակը.—Պիոս Ժ.ի բեռնորդիին գանգատը։

Հռոմ, 21 օգոստոս.—Բառի-Նովէլ գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Վենետիկի Սան-Բիէթրո եկեղեցիին երեց մոնսէնեէօր Բաչելլարի պապական նուիրակ կարգուեցաւ Վենետիկի Պատրիարքութիւնն համար։

—Պապին քեռորդին, մոնսէնեէօր Բարոլին որ Բասանօ (Վենետիկ) վերադարձած է, օրագրողի մը հարցմանը պատասխանելով, գանգատեցաւ թէ Վատիկանի անձնաւորութիւններէն մէկ քանին կը փորձեն առանձին չթողուլ Պապը որ նոյն իսկ Վատիկանի պարտէզներուն մէջ չի կրնար առանձին պտտիլ։ Մոնսէնեէօր Բարոլին հաղիւ քանի մը վայրկեան կրնցեր է տեսնել իր մօրեղբայրը՝ Պիոս Ժ.։ Կարտինալ մը ըսեր է այն ատեն գոհ պիտի մնան երբ Վենետիկցիները մեկնին։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Շանկայի միջադէպը.—Զանկ-Զի-Թունկի փոխարքան.— Ամերիկեան դաշնադրութիւնը.—Բէիճնի անգլիական դեսպանը։

Շանկայ, 21 օգոստոս.—Կը ծանուցուի թէ յետադիմականներու հակառակորդ կուսակցութիւնն այն չորս անդամները որոնք ձերբակալուած էին, արձակուեր են։ Ամերիկացի միսիոնարները ազատ եղեր են։ Տեղական լրագրներ կ'ըսեն թէ Զանկ-Զի-Թունկ փոխարքան սեպտեմբերի վերջերը իր պաշտօնին պէտի ձեռնարկէ Վու-Զանկի մէջ։

—Մ. Նահանգաց դաշնադրութեան յանձնաժողովը այսօր գումարուեցաւ, տասնչինգ օրուան արձակուրդէ մը ետքը։ Ո՛չ ամերիկեան եւ ոչ ալ չինական պատուիրակները հրաւանգ մը չէին ստացած Զինու յանձնաւորութեան մասին։ Մանչուրիոյ մէջ նոր նաւահանգիստներ բանալու համար։ Այդ խնդրոյն կարգադրութենէն զլխաւորաբար կախում ունի դաշնադրութեան կնքումը։

Բէիճնի.—Անգլիոյ դեսպան Սըր Էրնէսթ Սատօու, այսօր, Բէքին դարձաւ եւ վերստանձնեց իր պաշտօնը։

ԱՆԴԻԱ

Ափրիկեան գործեր.—Իսուարս թագաւորը.—Հասպիճնոի հանդէսները.—Ճամփայի ադեսը։

Լոնտոն, 21 օգոստոս.—Զունկէրուէլն (Նիկէրիա) կը հեռագրեն թէ Սոքոթոյի նախկին թագաւորը եւ ուրիշ ցեղապետներ մեռեր են Պուրմի երկրամասի յարձակումին ատեն, բայց Պուրմի ու Բէֆֆիի ցեղապետները յաղողեր են փախչիլ դէպի Ճէպէէպ։ Անգլիական թեթեւաշարժ հեծեալները կը հալածեն զանոնք։ Զինուորական զլխաւոր զօրութիւնը կը քալէ Ֆիքայի վրայ, բայց նոր ճակատամարտ մը յուսալի չէ, վասն զի Պաճեկայի թիմամի քաղաքին բնիկները յուլիս 27ի գիշերը փախեր են։ Զինուորական գործողութիւնները գրեթէ աւարտած են։ Ցարձակման միջոցին անգլիական զինուորներուն հրամայող Մարշ հաղարապետը սպանուեցաւ թունաւոր նետէ մը։ Զանվեղերքին վրայ սպասող զինուորներուն յառաջխաղացման հրամանը եռ առնուեցաւ։

Վիեննա.—Իսուարտ թագաւորը, երէկ, ինքնաշարժ կառքով երկար պտոյտ մը կատարեց Մարիէնպատի մէջ։ Իրիկուան Նիւ-Նորք օթէլին մէջ հիւրընկալուեցաւ Վիեննայի անգլիական դեսպանին եւ Լէտի Բլընքէթի կողմէ։ Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին Բօլ Մէքէրնիի իշխանը եւ իշխանուհին եւ Նիքոլա-Լաքէրհազի-Անտրասի ու Հոէնլոէ-Բառնինգի իշխանութիւնները։

Լոնտոն.—«Նորման Ցիչատակ» Ընկերութեան անդամները, երէկ այցելեցին Պէլթի-Ապէլը՝ պատմական խիստ չահեկան վայր մը չառաւիղներուն համար այն մարդոց որոնք Կիլեոմ ալխարհակալին հետ Հասթինկս ցամաք ելան։ Ցրանասցի այցելուները ընդունուեցան Սըր Ա. Ուէպսթէրի եւ տեղական յանձնաժողովի մը կողմէ։ Արբայարանի մեծ սրահին մէջ բանախօսութիւն մը արտասանուեցաւ։ Արձանագրութեան տախտակ մը դրուեցաւ այն տեղը, ուր մեռաւ Հարոլտ՝ հակառակորդը Կիլեոմ ալխարհակալին։ Այդ արարողութիւնը խիստ չքեղ եղաւ։ Իրիկուան, Ընկերութեան անդամները Ներկայ գտնուեցան հանդէսի մը որ մասնաւորաբար անոնց համար տրուեցաւ Հասթինկսի քարափին վրայ։

Ֆիճկսբրը.—Ճամայիքայի կուսակալը խնդրեց դաղթային Նախարար Պ. Զէմպրլէնէն որ 12ուկէս միլիոն ֆր.ի փոխառութիւն մը հրապարակ հանուի հարիւրին երեք տոկոսով, օգնելու արտերու տէրերուն որոնք մեծապէս վնասուած են վերջին փոթորիկէն։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑՔՆԵՐԸ

Պ. Ռուզվէլթ եւ սեսնիֆսաները.—Նաւարտեալը.—Շահադիտութիւն։

Օյսթեր, 21 օգոստոս.—Պ. Ռուզվէլթ, իբրեւ պատասխան զորձաւորի պետերու այն յայտարարութեան թէ նախագահական յառաջիկայ ընտրութեան մէջ ուրիշին քուէ պիտի տան, հրատարակել տուաւ իր քարտուղարին կողմէ յուլիս 22ին դահլիճին անդամներուն ուղղուած նամակը՝ նախագահին քաղաքականութիւնը պաշտպանելու համար։ Պ. Ռուզվէլթ այդ նամակին մէջ կ'ըսէ թէ չընդդիմանար կառավարութեան սորդաց պաշտօնեաներուն կողմէ սէնիքա մը կազմուելուն, յարելով նաեւ թէ որ եւ է սէնիքա չի կրնար այն տեսակ կանոն մը հաստատել որ Մ. Նահանգաց օրէնքներուն վրայ առպնութիւն մը ունենայ։

Նիւ-Սորֆ. — Բրլիճնս եւ Շամրոֆ Դ. զբօսանաւերը վաղը պիտի սկսին փորձերը։ Օգերեւութաբանական գուշակութեանց նայելով օրը գեղեցիկ պիտի ըլլայ՝ հարաւային զով հովով մը։ Ամերիկացիները չատ գոհ են այն եղանակին համար որ Բրլիճնս կրցաւ ընթանալ տկար հովով մը։ Այս վերջինին համար գրաւներու սակը 1/2ն է։ Միւս կողմէ Սըր Թոմաս Լիպթնը եւ Շամրոֆ Դ.ի հետ առընչութիւն ունեցողները կատարելապէս վստահ են թէ այդ զբօսանաւը յաղթական պիտի հանդիսանայ։ Այսօր երկու զբօսանաւերը Սէնտի-Հուքի թացերը կարճ չրջան մը կատարեցին հաւասար պայմաններու մէջ։

Նիւ-Օրլիընս. — Կը յայտարարուի թէ Պ. Պրաուն եւ իր ընկերները, անցեալ յուլիսին իրենց ձեռք անցուցած բամպակներէն եօթը միլիոն տոլար չահած են։

Ուաշինկթրն.— Երկրագործական նախարար Պ. Ուիլսըն տեսակցութեան մը պատուն յայտարարեր է թէ ցաւալի են այն մեծ վնասները, զորս բամպակի վրայ չահագործութիւնը կը պատճառէ գործարանատէրերու եւ չահագէտներու, բայց քիչ ատենէն նոր բերքը տրամադրելի պիտի ըլլայ։

ԱՒՍՏՐԻԱ—ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Կայսեր ունկնդրութիւնները. — Հունգարիոյ պետական մարդեր. — Արսաֆին եւ պատերազմական գործոց նախարարները. — Հունգարիոյ դանիները։

Բիւթա, 22 օգոստոս.—Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը, երէկ ունկնդրութիւն չնորհեց Հունգարիոյ Խորհրդարանին ատենապետներուն՝ Զաքի ու Սաբոնեի կոմսերուն, ինչպէս նաեւ Ժիւլ Անտրասի ու Ալեքսանդր Բարոլիի կոմսերուն. այս վերջինը հողագործական կուսակցութեան պետն է։ Պ. Վէքերլէ այս առտու պիտի ընդունուի։ Կ'ըսուի թէ Պ. Ֆրանսուա Գոշուութ եւ Պ. Զէտերքէնի ալ պիտի հրաւիրուին, բայց դեռ հաւանական չերեւար։

— Շատ դիտուեցաւ թէ Կոլուխովսքի կոմսը երկի իրիկուն Բէյթա հրաւիրուեցաւ, թէեւ առաջուց կէս-պաշտօնապէս ծանուցած էր թէ չէր ուզուեր որ Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարարը Բէյթա գտնուի, Հունգարացիներուն հետ կատարուած բանակցութիւններու միջոցին։ Կոլուխովսքի կոմսին ներկայութեան պատճառը կը նկատուի օրուան միջազգային խնդիրները։ Պատերազմական նախարար Բիթթրլա զօրավարը որ Նէօմարքթ (Կալիչիա) պիտի երթար՝ նոր թնդանօթներու փորձերուն ներկայ գտնուելու, Բէյթա հրաւիրուեցաւ, անուշտ զինուորական խնդիրներու մասին խորհրդակցելու կայսեր հետ։

— Այսօր Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը պիտի ընդունի Նաեւ Հունգարիոյ եկմական նախարար Պ. Լուքացը՝ որ չէզոք նախարարութեան մը ընտրելն է։ Միւս կողմէ հակում մը կայ զանազան կուսակցութիւններէ եւ քաղաքական երկրորդ կարգի անձերէ նախարարութիւն մը կազմելու. նաեւ խնդիրներու լուծումը անսահման ժամանակով յետաձգելու։

ՍՊԱՆԻԱ

Դաճիլինին կացութիւնը. — Պ. Վիլլավէրտէ. —Ցարաբերութիւններ Ֆրանսայի հետ։

Մատրիտ, 22 օգոստոս. — Սպանիոյ նախարարապետ Պ. Վիլլավէրտէ ընաւ կարեւորութիւն չի տար այն զրոյցներուն թէ ընդդիմադիրները եւ նոյն իսկ պահպանողականներէն ոմանք մտադիր եղած ըլլան դահլիճին հրատարումը առաջ բերել, երբ Խորհրդարանին նստաշրջանը բացուի հոկտեմբերին։ Պ. Վիլլավէրտէ կը հաւատայ որ իր դահլիճը գրեթէ ամէն կողմ յաղթական պիտի հանդիսանայ ընտրութեանց մէջ. նաեւ ներկայացնելով եկմական եւ դրամական այն տեսակ ծրագիրներ, որոնց ամէնքն ալ պիտի աջակցին։

— Պ. Վիլլավէրտէ կը յայտարարէ թէ Բարիզի սպանիական դեսպան Պ. Լէոն ի Բասթիլլայի հետ ունեցած տեսակցութեան միջոցին զրաղեր է առեւտրական պայմանագրութիւններու խնդրով, որ բոլոր աղդերն ալ կը զբաղեցնէ։

— Սկսալ է այն լուրը թէ Սէն-Սէբաստիէնի մէջ Պ. Վիլլավէրտէ ու Մատրիտի ֆրանսական դեսպանը խորհրդակցած ըլլան. կայարանին մէջ քանի մը բառ միայն փոխանակած են։

ԻՒՄՊԷՐՆԵՐՈՒ ԴԱՏԸ

ԺԱ. ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Պ. Հէսի պաշտպանողական ճառը. — Տիկին Իւմպէրի յայտարարութիւնը.— Ոմ էին Բրաունհրսները. — Ռենքի.— Պ. Լապորիի վերջին խօսքերը։

Բարիզ, 22 օգոստոս.—Ժա. դատաւարութեան մէջ իր պաշտպանողական ճառը խօսեցաւ Պ. Հէս, որ Ռոմէն Տորինեաքի փաստաբանն էր։ Պ. Հէս իր ճառին առաջին մասին մէջ ժխտեց Ռոմէն Տորինեաքի վերագրուած ամբաստանութիւնները, ըսելով թէ անիկա ամէնէն առաջ հաւատացած էր Բրաուֆիորներու եւ միլիոնատէրերու գոյութեան ու տակաւին կը հաւատար։ Պ. Հէսի ճառէն յետոյ ոտքի ելաւ տիկին Թէրէզ Իւմպէր ու այնքան երկար ատեն սպասուած իր յայտարարութիւնը ըրաւ վերջապէս։ Տիկին Իւմպէր ուրանալէ յետոյ իրեն վրայ ծանրացած ամբաստանութիւնները՝ իբր խարդախ ու խաբերայ, Բրաուֆիորներու ինքնութեան եւ միլիոններու գոյութեան վրայ սկսաւ խօսիլ։ Աւասիկ իր յայտարարութիւնը այդ մասին։

«Հիմա դառնանք դէնդպլ խնդրին... (խօսքը Պ. Լապորիի ուղղելով) պէ՞տք է խօսիլ։ Լ'ն ուրեմն, պարոն երդուեալներ, այն օրը երբ կ'ուզէի գիտնալ Բրաուֆիորներու տեղը, ծագումը, Պ. Բրաուֆիորտ ըսաւ ինծի. «Բայց բան մը չէք կրնար գիտնալ, մենք Բրաուֆիորտ չենք կոչուիր, այդ անունին տակ ծանօթ չենք։ —Իսկ անունն տակ ծանօթ էք։ — Օ՛հ, հարստութիւնը կազմուած է 1870ի պատերազմին ատեն, զրամի վերզետեղումներով։ Ռանթը ինկած էր, գնեցին ու կրկնապատկեցին։ — Բայց վերջապէս ինչ է ձեր անունը։ — Մեր անունը Ռէնիէ է. իբր միջնորդ ծառայեցինք»։ Պարոններ, գործ ունեցած էի Ռէնիէի անուն մարդու մը հետ, որ խարդաւոր մարդ մը կը թուէր ինծի. «Ուշադրութիւն ըրէք, Տիկին Ռէնիէն մի չփոթիք հարաւարոր Վէրնիէի հետ։ Ան ինչպէս մէկէն ի մէկ իմացայ Բրաուֆիորներու ճշմարիտ անունը։ Բան մը չեմ ըներ Պ. Իւմպէրի. բան մը չեմ ըսած արդէն. առաջին անգամն է որ Ֆրէպէրիք կը լսէ այդ անունը։ Իսկ ես, պարոն երդուեալներ, ազնիւ զլխուն վրայ կ'երդնում որ այդ նեղութիւնը ինքզինքիս համար պահեցի։ Պարոն երդուեալներ, կը խնդամ։» (Նախագահը «չեմ հաւատար» կ'ըսէ այս միջոցին) պէտք չէ ծիծաղիլ։ Պարոն նախագահ, ըսածս ճշմարիտ է. եթէ այդպէս չլլար՝ Բրաուֆիորները չպիտի խաբէին։ Բայց Բրաուֆիորները գոյութիւն ունին, ինչպէս նաեւ հարստութիւնը, ես, տիկին Իւմպէր պէտք է բողոքեմ Բրաուֆիորներու դէմ, որովհետեւ ոչ միայն իմ հարստութիւնս տիրացած են, այլ եւ ուրիշ բանի, բայց այս բողոքը այն ատեն պիտի ընեմ, երբ Պ. Վալլէ ուրիշ պաշտօնաւորու մը անցնի։ Այո՛, պարոն նախագահ, պարոն երդուեալներ, ձեզի կըսեմ թէ հարստութիւնը գոյութիւն ունի, թէ ոչ մէկը խաբած եմ, ու հոգի մնկնելուս պատճառը սա է որ կ'ուզէի տիկին Բարէրի տրամադրութեան տակ դնել արժէքուզերը. ասոր համար գացի Ֆորտ ու դէպի Մատրիտ չարունակեցի Լամբաս։ Գիտէի թէ հեռագրով միայն կրնայի հրաման տալ։ Ու այսօր տակաւին Պ. Բրաուֆորտ կ'ուզէ որ դատապարտիմ, որովհետեւ վաղը ամէն ինչ պիտի ունենայ հացի կտորի մը փոխարէն, եւ յետոյ պիտի վերականգնէ զիս։ Աւասիկ ճշմարտութիւնը, աւասիկ իւմպէրեան գործը։ Ահա ինչո՛ւ համար ամբողջ Բարիզ խնդաց Բաթոլի, Լինոլի, Ռէթլինկէրի ու փոստարան Պ. Վալլէի կողմէ լրագրներու մէջ հրատարակուած յօդուածներուն վրայ։ Պարոն երդուեալներ, ձեզի ըսի թէ, ինչո՛ւ համար մեկնեցայ, ինչո՛ւ համար տուի արժէքուզերը. հիմա դուք դատեցէք։ Կը տեսնէք որ հանդարտ եմ ու ձեր վրայ վստահութիւն ունիմ, պարոն երդուեալներուն եւ պարոն նախագահին վրայ (Ծիծաղներ)։ Բոլոր ըսածս ճշմարտութիւն է. չեմ ուզեր որ Պ. Վալլէ ստուգէ զայն. կ'ուզեմ անպարտ արձակուիլ։ Ցետոյ իմ պարագս պիտի կատարեմ, ինչպէս միշտ ըրած եմ։ Կը խոստանամ որ եթէ պահանջատէր մը զայ դրամ առաջարկէ ինծի, պիտի վճռեմ զայն (Ծիծաղներ)։ Բոլոր ընելիքս յայտնեցի. լիակատար վստահութիւն ունիմ եւ իմ բաղդիս կը սպասեմ։»

Թէրէզ Իւմպէր տեղը կը նստի։ Նախագահը Լ'Իլ Տորինեաքի կը հարցնէ թէ ինչ ունի ըսելիք։ Ամբաստանեալը կը պատասխանէ թէ բան մը չունի, բայց չդիտեր Ռէնիէի ո՛վ ըլլալը։ Ռոմէն Տորինեաք ալ իրեն եղած հարցման պատասխանելով կ'ըսէ թէ խօսելիք բան մը չունի։ Այն ատեն, նախագահը փակուած յայտարարեց դատաւորութիւնը։ Պ. Լապորի խնդրեց որ պահ մը Տիկին Իւմպէրի թարգմանը հանդիսանայ։ Նախագահը ընդունեց այդ առաջարկը եւ նիստը վերաբացուած հռչակեց։ Աւասկի Պ. Լապորիի խօսքերը.

«Պարոն երդուեալներ, հիմա գիտէք թէ ինչ տեսակ գաղտնիքի մը ուանդապան եմ. ես ալ ձենէ աւելի բան չեմ գիտեր։ Ինծի համար ալ անկարելի եղաւ աւելին գիտնալ։ Տիկին Իւմպէր չթոյլատրեց որ տեղեկութիւն առնենք Պ. Ռէնիէի վրայ, եւ կ'ըմբռնէք թէ ինչո՛ւ համար, թէեւ բոլորովին անձնուէր ըլլամ իմ պաշտպանած կնոջս. ուստի անկարելի էր որ ո՛չ հեռուն եւ ոչ մօտէն, ոչ ուղղակի եւ ոչ ալ անուղղակի կերպով երաշխաւոր ըլլայի ինծի վստահուած գաղտնիքին։ Հիմա կրնանք խօսիլ. դուք գիտէք իմ գիտցածս, եւ ես գիտեմ ձեր գիտցածը։ Բայց պէտք է ձեզի ըսեմ բան մը՝ որ անհրաժեշտ է եւ զոր սուտգեղի պատմական բառգրքերու մէջ։ Ռէնիէ այն մարդն է որ 1870ի պատերազմին մէջ առհգին դեր մը խաղացած, բայց մասնակի կերպով անծանօթ մնացած է։ Պատմական քաղուածոյներէ իմացայ որ իբր միջնորդ ծառայած է նախարարապետ Պիզմարքի ու զօրավար Պազէնի միջեւ։ Կ'երեւայ թէ, կարգ մը պատմաբաններու կարծիքով, իր դերը կարծուածէն չատ աւելի մեծ եղած է։ Իր դերը լաւ չէ լուսաբանուած Պազէնի գաղտնի ատեն։ Գալով Ռէնիէի վախանին վերաբերեալ մանրամասնութեանց, չկրցի զանոնք ձեռք բերել. այդ տեղեկութիւններն են որ կ'ուզէի իմանալ։ Եթէ Տիկին Իւմպէր պատիւ ըրած ըլլար քանի մը ամիս առաջ յայտնելու իր գաղտնիքը, ինծի այնպէս կը թուի որ պիտի կրնայի քանի մը դիմումներ ընել, բայց տասնչինգ օրէ իվեր միայն ինծի հաղորդած է զայն. հետեւաբար անկարելի էր։ Նաեւ կրնամ աւելցնել թէ Ռէնիէ ի բացակայութեան մահուան դատապարտուած է պատերազմական ատեանի մը կողմէ, ու յետոյ անհետացած է։ Ինծի անկարելի չի թուիր որ ուղղած ատեն մարդ փոխով տեղեկութիւններ չառնէ պատերազմական պաշտօնատունէն կամ ուրիշ տեղէ մը։ Ինծի չի վերաբերիր բան մը ընել, բան մը հարցնել. պարոններ, նոյն իսկ չի գիտեր թէ իմ դերս ըլլար քիչ մը առաջ տուած չատ անկատար տեղեկութիւնները ձեզի ընծայել։ Սակայն, Տիկին Իւմպէր քանի որ ուզեց խօսիլ, գէթ հարկ է որ երբ խորհրդակցութեանց սենեակը քաշուիք, տեղեկ ըլլաք իմ ձեռք բերած անբաւարար մանրամասնութեանց։ Ասկէ զատ՝ ոչինչ գիտեմ. ու դառնալով իմ երկար պաշտպանողական ճառիս, ուր խնդրեցի ձենէ նկատողութեան առնել այնքան կէտեր. որոնք հիմա կատարելապէս ծանօթ են, ձեզի կը յանձնեմ Տիկին Իւմպէրը, ձեզի կը յանձնեմ մեր չորս փոխանորդեալները։ Կը թաքնեմ ձեզի որ անպարտութեան վճիռ տաք, ինչ որ պէտք է պարտադրիին ձեր խիղճերը, այս դատին վրայ սաւառնող գաղտնիքին ու միութեան պատճառաւ. նաեւ կը խնդրեմ որ ձեզի խնայէք յետոյ անդարմանելի եղող սա բանը. այն է չորս ամբաստանեալներուն դատապարտութիւնը, որոնց դէմ ապացոյց չէ գտած ամբաստանիչ կողմը։ Դացէք խորհրդակցիլ, պարոն երդուեալներ։ Իբր ուղղամիտ ու ձեր պաշտօնին բարձրութեան գիտակից քաղաքացիներ՝ կատարեցէք ձեր պարտականութիւնը, ու բերէք որոշումնիդ։ Վստահութեամբ պիտի սպասենք անոր։ Մեր սիրտերը պիտի ազատէ ծանր պատասխանատուութենէ մը, որ տատրկաւ օրէ իվեր կը ծանրանայ մեր վրայ։ (Ծափահարութիւններ)։ Նախագահը կը յայտարարէ թէ ծափահարելու տեղի չկայ։ Ցետոյ Տիկին Իւմպէրի հարցուց թէ ինքզինքը պաշտպանելու համար ոեւէ ըսելիք ունի՞։ Տիկին Իւմպէր յայտարարեց թէ ամէն ինչ ըսած էր։ Նախագահը աւարտած յայտարարեց նիստը, ու յետոյ կարդաց երդուեալներուն ուղղուած 238 հարցում երդուեալ դատաւորները ժամը 2 1/2ին քաշուեցան խորհրդակցութեան սենեակը։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈԼԷՃ
Ս. Ճ Ն Թ Ա. Պ

Գոլէճին 28 երրորդ տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտեմբեր 9ին. (Ն. Տ.) չորեքշաբթի։ Հոն կ'ուսանուի Քրիստոնէական ուսմունք, Բնական գիտութիւնք, Ուսողութիւն, Փիլիսոփայութիւն, Պատմութիւն, Քաղաքական տնտեսութիւն եւ Տոմարակալութիւն, Տաճկերէն, Հայերէն, Անգլիերէն, Ֆրանսերէն, Նոր Կտակարան, Ցունարէն, Երաշտութիւն, Շարտասանութիւն եւ առնչաբօսական վարժութիւն, Մարմնամարզ եւայլն։

Տարեթուչին է Գոլէճի համար 3 եւ Նախապատրաստական ճիւղին համար 2 Օսմ. ոսկի, Գիշերօթիկներ 7 Օսմ. ոսկի աւելի կը վճարեն։

Ուրիշ տեղեկութիւններու համար դրել
Մր. Մեբիլ
Տնօրէն Կ. Թ. Գոլէճի, Անթապ

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Մերիմերանի աստիճան տրուեցաւ Լէրոս կղզիին երեւելիներէն վաճառական Նիքոլաքի փաչային։ Միւթէմարի աստիճան՝ արտաքին գործոց նախարարութեան Թղթակցութեանց դիւանին միւմէյեղի առաջին օգնական Սայիտ պէյի։ Սանիէի աստիճան՝ Եկիփէրի երեւելիներէն վաճառական Զէյթունիզատէ Թէվֆիգ էֆ.ի։

— Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Լէրոս կղզիին երեւելիներէն վաճառական Նիքոլաքի փաչային եւ Գայսէրիի Ցունաց մետրոպոլիտ Տ. Եէրվասիոսի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Թէհրանի օսմ. դեսպանատան առաջին քարտուղար Էնվէր պէյի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Գարատաղի Ցունաց մետրոպոլիտ Տ. Քոնսթանթինոսի եւ Իոքէյէնի Ցունաց մետրոպոլիտ Տ. Նաքիմի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝

տասը տարի համանման որ եւ է հաստատութեան համար տրամնութիւն պիտի չտրուի։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԻ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց եկեղեցական լամպարներ չինել տալ եւ զրկել բոլոր զօրաբանակները։ Այդ լամպարները մեծ տերութեանց բոլոր զօրաբանակներուն մէջ կը գործածուին, պատերազմի դաշտին վրայ վիրաւորեալներ փնտռելու համար։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ մէջ հաստատուելիք քաղաքային բժշկական վարժարանին համար մինչեւ որ անօրէն մը կարգուի, այդ պաշտօնը առժամաբար պիտի վարէ բժշկական բարձրագոյն վարժարանին ուսուցիչներէն Ֆէյզի փաշա, որ պաշտօնով Դամասկոս կը գտնուի։ Ֆէյզի փաշա պիտի կատարէ նոյն վարժարանին հաստատման ու բացման հանդէսին գործողութիւնները։

ԵՊԱՐՔՈՍԱԿԱՆ պաշտօնագիր մը, Սուրիոյ, Պէյրութի, Եէմէնի, Հիճազի ու ափրիկեան Տրիպոլսոյ նահանգներէն եւ Պէյնգազիի ու Լիբանանի գաւառներէն զատ, ծանոյց միւս բոլոր նահանգներուն եւ գաւառներուն թէ տուրքերու գանձման կանոնադրին տրամադրութեանց համաձայն, մարտ ու ապրիլ ամիսներու բաներուն մասնավճարներու քանակութենէն մինչեւ մայիսի վերջը կատարուած գանձումները զեղչելէ ետքը, տուրք վճարողներու վրայ մնացած առնելիքները եւ եւ ասկէ վերջը բանելիք մասնավճարները պէտք է գանձել՝ կանոնական տրամադրութեանց համաձայն։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կառավարութիւնը Բրուսիական Թագ պատուանշանը տուաւ կայս. Թանգարանին տնօրէն Համտի պէյի։

ՄԵԾ ԿՂԶԻԻ մէջ չինուելիք մզկիթը որ Համիտիէ պիտի կոչուի, կղզիին ամենէն լաւ մէկ տեղը պիտի կառուցուի։ Շինութիւնները մօտերս պիտի սկսին։ Պետական Խորհուրդը ընդունելի դատած է յատակագիծերը։

ԷՏԻՐՆԷԻ նահանգին Իտարէի ժողովը նկատողութեան առած է առաջարկութիւն մը թէ՝ երկրագործութիւնը զարգացնելու համար, երկրագործներու պէտք ունեցած նոր ձեւ գործիքները գնուին երկրագործական պանքաներուն ճիւղերուն կողմէ եւ յանձնուին երկրագործներուն, փոխարէնը քանի մը մանասվճարներով եւ մէկը միոյն երաշխաւոր ըլլալով հատուցանելու պայմանով։ Առաջարկուած է որ առ այժմ ամենէն աժան եւ դիւրագործածելի գործիքները միայն գնուին։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆԵՐԸ. — Ինչպէս յայտնի է, կրթական տուրքերը, հանգստեան թոշակի ու Տէֆթերխանէի հասոյթները եւայլն երկրագործական պանքաներու գաւառային ճիւղերուն միջոցաւ կը ղրկուին։ Ձեռնհաս պաշտօնաբանը նկատելով որ այդ կերպով նոյն ճիւղերուն գործառնութիւնները շատցած է եւ պաշտօնեաներուն թիւը անբաւական կը գայ, պէտք եղած տեղը առաջարկեց որ նոյն ճիւղերուն յանձնուելիք հասոյթներուն համար հարիւրին երկու եւ կամ նոյն համեմատութեամբ դումար մը գանձուելով, գոյանալիք հասոյթը յատկանայ նոր կարգուելիք պաշտօնեաներու ամսթաշակներուն։ Պետական Խորհուրդը որուն յանձնուած է այդ խնդիրը, կրթական նախարարութեան, Տէֆթերխանէի վերատեսչութեան եւ հանգստեան թոշակի տնտուկներու վարչութեան կարծիքը ուզեց այդ մասին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Երկուշաբթի օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտ երկու դէպքեր ու երկու մահեր պատահած են։ Եգիպտոսի մէջ ժանտախտ երեւան ելլելէն ի վեր 180 դէպքեր ու 87 մահեր պատահած են։

—Սուրիական Տրիպոլսոյ մէջ օգոստոս 3էն 9 քուլերայէ 89 դէպքեր ու 67 մահեր պատահած են եւ Դամասկոսի մէջ ալ 104 դէպք ու 78 մահ։ Պրէյֆիքի մէջ օգոստոս 3էն 8 քուլերայէ 14 դէպք ու 9 մահ։ Ամբողջ Սուրիոյ մէջ քուլերա երեւան ելելէն ի վեր 3717 դէպքեր ու 3075 մահեր պատահած են։

—Պաշտօնական վերջին հեռագրի մը նայելով, սուրիական Տրիպոլսոյ եւ Հալէպի մէջ երեւան ելած քուլերան սկսած է նուազիլ։

ՑՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, առջի օրը, վարդապետ մը ղրկեց Դամասք եւ այդ տեղի քանի մը աղքատ յոյն ընտանիքներու դրամական նպաստներ բաշխել տուաւ։

ՀԵՌԱԳՐԱԲԵԼ. — Իտիրնէի Բիլիսէ Գուլէ անուն տեղը հեռագրական կայան մը պիտի հաստատուի։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ մէջ մինչեւ հիմա մարդահամարի գործողութիւն կատարուած չըլլալով, պաշտօնական գործառնութիւնները դժուարութեանց կը հանդիպին։ Լիբանանի կառավարիչը Բ. Դուունէն արտօնութիւն խնդրեց մարդահամար կատարելու համար։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը որոշեց Կ. Պոլսոյ ու շրջականերուն մէջ քուրջ եւայլն հաւաքել ուզողներուն արտօնութիւն տալ, պայմանով որ այդ քուրջերը մթերուին քաղաքէն դուրս առողջապահական կանոններու համաձայն շինուած տեղեր։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ երեւան ելած ծաղկախտը սահմանափակուեր է։ Մինչեւ հիմա այդ ախտին զոհ գացողներուն դրեթէ ամէնքն ալ պատուաստուած չէին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ֆէրմինան իշխանը որ Մուրնիի իր դղեակը կը գտնուի, Հունգարիոյ մէջ, յօդացաւի ծանր տագնապէ մը բռնուեր է եւ անկողնի կը ծառայէ։

ԱՊՈՒԻՆՏ ԵՒ ԵՐՇԻԿ.—Դայսէրիի մէջ առողջապահական քննիչներու թիւը պիտի աւելնայ, որպէսզի զի հիւանդ անասուններէ ապուխտ եւ երշիկ չպատրաստուելու մասին խիստ հսկողութիւն կատարուի։ Մաքսատուններու մէջ բժիշկները առժամաբար պիտի քննեն զանոնք, մինչեւ որ անասուններու, հանքերու ու երկրագործական նախարարութիւնը միքրոպարան մը ընտրէ։

ԲԱՄՊԱԿ.—Առանցքի նահանգին լաւ տեսակ բամպակի հուտերէն մաս մը Սուրիոյ, Պէյրութի ու Ափրիկեան Տրիպոլսոյ նահանգները պիտի ղրկուին, մշակուելու համար։

ԵԱՆԵԱՑԻ նահանգին մէջ տասնորդը, այս տարի, հարիւրին 35—40 աւելի գինով վարձակալութեան տրուեր է եւ ոչխարի տուրքն ալ մէկ քառորդ համեմատութեամբ աւելի։

ՊԻԼԷՃԻԿԻ մէջ, կ'ըսէ Մալիտաբ, Ռէժիի գրասենեակին անտուկէն 190 ոսկի պակսած է. յայտնի չէ թէ գողցուած թէ իւրացուցուած է։ Քննութիւն կը կատարուի։

ԵՂԵՌՆԱԳՈՍ ատէանը երէկ դատեց Արթին, Խուրշիտ ու Պէհէտտին անուն անձերը, որոնք զանազան տեղեր գողութիւն ըրած ըլլալնուն համար ամբաստանուած էին։ Առանցմէ Արթին, իբրեւ վաղեմի չարագործ, եօթը տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուեցաւ. իսկ Խուրշիտ՝ վեց ու Պէհէտտին ալ՝ երեք։

ՄՈՒԿԸ ԵՒ ՈՍԿԻ ՄԱՏԱՆԻՆ. — Ադաբազարի կողմը թուրք կին մը, որ լուացարարուհի է, դրամ հաւաքելով կէս ոսկինոց ոսկի մանի մը չինել տուած էր։ Առջի օրը լուացք կատարած ատեն մատնին մէկ կողմ դրած էր. երկու փոքրիկ մուկեր մտեցան եւ ոսկան հատուել մատանին. մէկը գլուխը մատանիին մէջ մտցուց. կինը ձայն հանեց եւ մուկերը փախան, մատանին ալ տանելով։ Կինը զարմացած մնաց. քանի մը օրեր թաղկոր լաթեց, բայց գտնը չգտաւ. վերջապէս իր կատուն մուկ մը բռնեց, որուն փիլը կը դանուէր մատանին։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԵՒ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—1903 օգոստոս 1էն քաշուած Բուսմէլը Երկաթուղիի պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ իրենց շահած պարգեւները եւ ամորթիմանները 58% հաշուով պիտի վճարուին 1903 սեպտ. 1էն (Ն. Տ.)։ Այս անգամ իրենց չպիտի տրուի այն վկայագիրը, որով իրաւունք կ'ունենային պատահական յաւելուածական գումարի մը, եւ անցեալ ապրիլ 1ի ու յետնիս 1ի վիճակահանութիւններէն շահող պարտաթուղթերուն համար տրուած վկայագիրներ չեղեալ պիտի նկատուին, որովհետեւ Օսմ. Կայս. կառավարութեան եւ Հանր. Պարտքի վարչական Խորհուրդին միջեւ իրաւաբանութեամբ որոշուած տոկոսի սակին բարձրացումը զօրութիւն չունի մարտ 1էն սկսելով։

Կ. Պոլիս, 11 օգոստ. 1903 1—10

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԷՀԻԲՍԻԷՆ

225ՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 3% ՏՈԿՈՍԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱՔՈՒՂԹԵՐՈՒ

15 ՕԳՈՍՏՈՍ 1903

211,388 թիւր 50,000 Ֆրանք տանած է

Հետեւեալ 25 թիւերը 1000ական ֆր. շահած են

1,108	87,173	209,915	300,116	331,206
8,138	100,137	215,585	304,449	339,199
18,541	102,693	224,582	310,893	391,734
48,669	104,274	225,632	311,901	395,993
62,570	179,712	268,194	312,699	397,506

Վիճարումները կը կատարուին սեպտեմբեր 1էն սկսեալ Դահիրէի մէջ Ընկերութեան կեդրոնատեղիին, իսկ Կ. Պոլսոյ, Աղեքսանդրիայի եւ Իզմիրի մէջ Բրէտի Լիոնէի կողմէ։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԻՒ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ, 1903 — 1904

Վարժարանիս ԻԲ. տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ սեպտեմբեր 1էն։ Նորեկ աշակերտաց մուտքի քննութիւնները տեղի պիտի ունենան օգոստոս 28ին եւ 29ին, իսկ դասերը կանոնաւորապէս կը սկսին սեպտեմբեր 1էն, երկուշաբթի օր։

Վարժարանս երկու տեսակ պայման ունի թոշակաւոր գիշերօթիկ աշակերտաց ընդունելութեան համար։ — Պէտք է վճարել

Ա. Միանուագ մուտք	3	օսմ. լիրա
Տարեթոշակ	20	» »
Արձակուրդի տուրք	1	» »

Ամէն ծախքերը վարժարանիս վրայ

Եւ կամ Բ. Առանց մուտքի, 12 օսմ. լիրա տարեթոշակ եւ 1 լիրա արձակուրդի տուրք, պայմանաւ սակայն որ աշակերտաց ծնողք հոգան իրենց զաւակաց զգեստի, կօշիկի, կարկանքի, դասագրոց եւ դպրոցական այլ պիտույից, մահճակալի եւ անկողնոյ, ինչպէս նաեւ դեղօրէից ծախքը, իսկ վարժարանս տայ անուշդ, ուսում եւ հոգայ լուացքի, բժիշկի եւ բաղնիքի ծախքերը։

Ցերեկեայ թոշակաւորները պարտին վճարել 6 օսմ. լիրա։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար, ծնողք կամ պաշտպանք կրնան դիմել ի Կ. Պոլիս, Աղդ. Պատրիարքարանը կամ ի Կարին վարժարանիս Տեսչութեան։

Ցառաջիկայ տարի նոր ձրիավարժներ չպիտի ընդունուին. այդ մասին ոչ եւ է դիմում առանց հետեւանքի պիտի մնայ։

Տեսչութիւն
Սանասարեան Վարժարանի

Կարին, 28 յունիս 1903 10—10

LA UNION ET FHENIX ESPAGNOL

Ֆրանսական Ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի, եւ կենաց եւ արկածներու. դեր գործակալ Շառլ Անամիտէս, Կալաթա, Վոյվոտա փողոց թիւ 114։ 12—15

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ԳՈՐԾԵՐ

Առտուան թերթ մը, առջի օրը, Երուսաղեմի Միաբանութեան ծանօթ իշխանիներուն նկատմամբ Խառն Ժողովի որոշումները քննադատելու համար,—միայն այս կամ այն լրագրի խորհրդածութիւններէն հատուածներ արտատպելով ու անոնց ապաւէնելով, առանց որ եւ է ինքնութեան,— կ'աւելցնէր, քիչ մը չատ յաւակնոտ չեչտով մը, թէ «Պաշտօնական մարմնոյն այս օրինաւոր պահանջումը լռեցուց նաեւ մեր այն պաշտօնակիցները որոնք դեռ մէկ երկու չաթաթ առաջ պատգամներ կ'որոտային մեր գլխուն» եւ այլն։ Ակնարկութիւնը, ի մէջ այլոց, Արեւելքին էր որ, Ս. Յակոբեանց վանական մեծ հաստատութեան բարոյական ունիւթական վարկին մի'չտ նախանձախնդիր, առջի օրէն չէր ուզած բնաւ արձագանգը դառնալ միաբաններու փոքրաթիւ խմբակի մը պռուտքներուն, որոնք երէկ հաշուական խնդիր մը, այսօր լուսարարապետի ընտրութիւն եւ վաղը չես գիտեր ինչ պատրուակ ըրած՝ կ'ուզեն կոտրել այդ վարկը, հեռացնել կարող ու ձեռնհաս աշխատողները եւ գերակշիռ դեր մը ունենալ մատակարարական գործին մէջ։

Ասով հանդերձ, հասկցնելու համար առտուան այդ թերթին՝ թէ քիչ մը չատ կ'ամաչարէ զմեզ լռելու հարկին մէջ, այսինքն պարտուած կարծելով, հետամուտ եղանք հասկնալու, իմանալու Վարչական որոշմանց բուն ձեւն ու հոգին, վասն զի Պատրիարքարանի Դիւանատունը՝ Խառն Ժողովի որոշմանց իբրեւ արդիւնք, սա հակիրճ զեկոյցը միայն հաղորդած է մամուլին։—«Ժողովը, Երուսաղեմի վերաբերեալ այլ եւ այլ խնդիրները նկատողութեան առաւ եւ երկար խորհրդակցութիւններ կատարելով կարեւոր տնօրինութիւններ ըրաւ։» Ու ամէն թերթ մէյմէկ կերպ իմացած ու մանրամասնած էր սոյն տնօրինութիւնները։ Երուսաղէմ ուղղուած Պատրիարքական պաշտօնագրով, ուր հարաւարօրէն ամփոփուած է վարչական որոշումը, դանգատող խմբակն երեք վարդապետներ Կ. Պոլիս կը հրաւիրուին՝ իրենց ամբաստանիչ առարկութիւնները պարզելու համար. իսկ ելեւմտից տեսուչ Տ. Դաւոնդ Վրդ. ո'չ թէ հրաւիրուած է առանց համահաւասար ձեւով, իր հաշիւները ներկայացնելու, այլ Միաբանութեան Տնօրէն Խորհուրդին կողմէ ներկայացուցիչ մը դանուելու համար, որպէս զի հարկ եղած բացատրութիւնները տայ. եւ այս մէկը լաւագոյն է, մեր ալ կարծեօք, որ ըլլայ նոյն Խորհուրդին ատենագրը, Տ. Դաւոնդ Վրդ., եթէ առ այդ արդելք մը չտեսնէ ու հաւանի Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքը որ անժըխտելի իրաւասութիւն ունի այս խնդրոյն մէջ։ Տ. Դաւոնդ Վրդ. անձնապէս պատասխանատու եւ համարտու չկրնար նկատուիլ Կեդր. Վարչութեան, այլ միայն Երուսաղեմի Տնօրէն Խորհուրդին, Միաբանական ժողովին եւ Ս. Նախագահին որոնց ոչ մէկէն ամբաստանուած չէ բարեբաղդաբար, ինչպէս չեչտած ենք ուրիշ առիթ ալ։ Հետեւապէս, Կեդր. Վարչութիւնը եւ Ս. Պատրիարքը, վերեւ յիշուած պաշտօնագրով, վանքին տասնամեայ հաշիւները կը խնդրեն Երուսաղեմի Ս. Պատրիարքէն, եւ ո'չ թէ Եւեւմտից տեսուչէն, որ իր հաշիւները շատոնց տուած է պատկանեալ մարմնոյն, այսինքն Միաբանական Վարչութեան։ Որչափ որ իմացած ենք, ներկայ 1903 տարեշրջանին է միայն որ Տնօրէն Խորհուրդը իր ամբողջական կազմակերպութիւնը չունենալով՝ կարելի չէ եղած կատարել այդ հաշիւներուն վաւերացումը, մինչդեռ նախընթաց ինը տարեշրջաններու իւրաքանչիւրին վերջը, Տնօրէն Խորհուրդը,— որուն կ'անդամակցէին լուսարարապետ Տ. Մանակ Սրբազանի (այժմ Կաթողիկոս Կիլիկիոյ), Տ. Մամբրէ եպիսկոպոսի (այժմ մեկուսացած) եւ հանդուցեալ Երեմիա արքեպիսկոպոսի նման պատուելի անձնաւորութիւններ,— քննած ու վաւերացուցած է վանքին մատակարարութեան ամբողջ հաշիւները։

Հարկ է աւելցնել թէ Կեդր. Վարչութեան սեղանին վրայ որ եւ է օրինական ամբաստանագիր չի կայ Տ. Դաւոնդ Վրդ.ի դէմ. այլ ընդհակառակը, անոր ի նպաստ պաշտպանական հարցագիր մը կայ Միաբանութեան մեծամասնութեան սատարագրութեամբ։

Կեդր. Վարչութեան որոշումը, այն ձեւով որով խտացած է Պատրիարքական պաշտօնադրին մէջ որ ուղղուեցաւ Երուսաղէմ, Տ. Դաւոնդ Վարդապետին պաշտօնավարութիւնը կասկածի տակ ձգելու բնոյթ չունի բնաւ եւ բոլորովին կը տարբերի այն խեղաթիւրուած ձեւէն զոր անոր տալ կ'ուզեն 17 միաբաններու կուսակիցներն, այս տեղ, իրենց արձագանգ ունենալով այն թերթը որ հրճուանքի ծայրայեղ արտայայտութեան մը մէջտեղ՝ կ'երեւակայէր թէ այլ եւս չպիտի համարձակէինք գրել Երուսաղէմի Միաբանութեան գործերուն վրայ՝ ո'չ ալ բերանիս պիտի կրնայինք առնել անունը Դաւոնդ Վարդապետին որուն վարչական ձեռնասութիւնը, բարոյ մատակարարութիւնը ու Երուսաղեմայ Աթոռին ընծայած օգուտներու մասին մեր ունեցած նախնական գաղափարէն ու համազուտէն չենք չեղած բնաւ՝ յարուցուած անհարկի աղմուկներուն աղդեցութեան տակ։

Մանչէսթրի մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ օգոստոս 5/18 թուականով.—

«Տ. Սուքիաս Վրդ. Պարոնեան Լոնտոնի մէջ վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուելէ եւ Օքսֆորտի համալսարանին հին ձեռագիրները ուսումնասիրելէ վերջ, քաղաքս հասաւ երեք չաթաթ առաջ եւ հիւրընկալուեցաւ գաղթականութեանս անդամներուն կողմէ որոնք միշտ կը գուրգուրան իրենց նախորդ Առաջնորդին վրայ՝ իր ունեցած կենցաղագէտ վարմանցը եւ հեզ սամբայր բնաւորութեանը համար։ Հ. Պարոնեանի վրայ կատարուած վիրաբուժական գործողութիւնը սպասուած արդիւնքը տուած չըլլալով դժբաղդաբար, զինքը դարմանող բժիշկները կրկնումի մը պէտքը չեչտած էին, որուն պիտի ենթարկուի, քաղաքս վերադարձին։ Կատարեալ ապաքինում մաղթելով, կը յուսանք որ յառաջիկայինը իր սովորական այցելութիւնը տայ մեզի, զինքը կատարեալ առողջութեամբ աղջնունելու հաճոյքը պիտի ունենանք։

«—Երկու օրէ ի վեր իբր հիւր քաղաքս կը գտնուի Թէհրանի եկեղեցիին քահանաներէն Խաչիկեան Տ. Խաչատուր հայրը, որ բժիշկներուն խորհրդով պտոյտի ելած է իր անձնական առողջութիւնը դարմանելու համար։ Նախ հարաւային Ռուսիոյ զանազան քաղաքները այցելելէ վերջը, գացած է Թարլսպատ, ուր ամիսի մը չափ մնալէ եւ բաւական կազդուրուելէ վերջը, Իւթիւճեան Տ. Դէորգ եպիսկոպոսի յանձնարարականով, որ այն պատն իր տկարութիւնը դարմանելու համար ինքն ալ հոն կը գտնուէր, հոս եկած է։ Թէեւ մօտէն Տ. Խաչատուր Հոր հետ տեսնուելու բաղդը չունեցանք, բայց կ'ըսեն թէ ուսումնական է եւ փարթամ կ'ապրի իր միջավայրն մէջ։ Շիտակն ըսելու համար, առաջին անգամ կը տեսնեմ հարուստ քահանայ մը որ չորս ամիս Եւրոպիոյ մէջ կը ճամբորդէ, առանց ժողովուրդին վրայ բեռ ըլլալու. իր քաղաքը թերեւս երկու կամ երեք ամիսէն հաշիւ կարող պիտի ըլլայ դառնալ։»

—Կրօնական ժողովը գումարուեցաւ երէկ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր եւ ատենապետութեամբ Տ. Դրիգորիս արքեպիսկ. Յովհաննէսեանի։ Ներկայ էին Վարամ արքեպիսկ. Մանկունի, Տ. Դաւրիէլ եպս. Ճվաճիրեան։ Քահանայ անդամները Ս. Աստուածածնայ տօնին առիթիւ խստալանութեան պարտականութեամբ զրաղած ըլլալով ներկայ չէին։—1. Ս. Պատրիարքին առաջարկութեամբ՝ ժողովը որոշեց յանձնարարել Կալացի Տ. Դաւոնդ քհոյ. փափդեանին՝ որպէս զի ամբողջ Ռումանիոյ եկեղեցիներու քահանաներուն, Հոգեւորականութեանց եւ պատուաւոր աղգայնոց հաւաքական վիճակացոյց պատկերը ղրկէ Պատրիարքարան։ — 2. Դասթէմուրի Առաջն. Բոխանոյդ Տ. Տրդատ քահանայ Մարգարեան տեղեկագրած էր Պայազատի Տ. Դարեգին քահանայի՝ իր պաշտօնատեղիէն հեռի գտնուելը։ Ժողովը որոշեց հարկ եղածը յանձնարարել յիշեալ քահանային ժամ առաջ Պայազատ դառնալու համար։— 3. Մարսիլիայէ Տ. Գէորգ քհ. Հիւրմիւզեան խնդրած էր Մարսիլիոյ հոգեւոր հովուութիւնը։ Ժողովը նկատուելութենէ զուրկ համարեց յիշեալ քհոյ.ին գիրը։— 4. Արզնիի Թաղ. Խորհուրդը տեղեկագրած էր տեղւոյն Բարձրագոյնից Ս. Աստուածածնայ հասոյթներուն մէջ աղգայնոյ մը կողմէ եղած ղեղծումներ։ Ժողովը խնդրոյն քննութիւնը յանձնեց Տիարպէքիրի Առաջնորդ Տ. Եղեկիէլ վարդապետի։

Ժողովը զրաղեցաւ նաեւ կարգ մը ամուսնական խնդիրներով։

—Արմաշի փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան հրաւիրուած է Ս. Աստուածածնի տօնին Պանտրմա երթալ, քահանայական ձեռնադրութիւն կատարելու համար, Տ. Թոթուլ վարդապետի խնդրանքով՝ որ Արմաշի սաներէն է։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանդուցեալ Կարապետ էֆ. Դարամանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս Տեարք Ի. Մ. Բսթամպոլեան եղբարք։

—Արսենակ էֆ. Մ. Փանոսեանի ընդ Օր. Սաթենիկ Կ. Մրսրեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի մէկ ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս Տեարք Միհրան էֆ. Բէրտսէճեան եւ Տիգրան էֆ. Տէօվլէթեան։

—Հանդուցեալ Զաքար էֆ. Նաղարեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 108 ղրշ. նուիրած են Հիւանդանոցիս Եղբարք Բօլատեան։

(Հոգաբարձութիւն)

Ա Ն Գ Ի Ր Ը

Ու եղաւ որ հարց ըլլայ թէ ինչո՞ւ 5000 տարիէ ի վեր մերիններէն դեռ ցայսօր Տէրնտասի կապը կը պաղտուի, Տէրն ու Միհրը, կամ Միհրանիկն ու Տիրանիկ կը յիշուին.—Անգիր Դպրութեան Բ. հատորի 6րդ տեսրը կարդացէք եւ ցնծացէք Վանան վարդապետի տարեկան 25 ղրուշ։

Դիմել Պաղտասարեան Տպարան
Սուլթան-Համամ, թիւ 14

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄ ԲԵՐԱՑԻ

Աղքատախնամս կը փութայ ծանուցանել թէ՝ Յունիս 30էն մինչեւ այսօր հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են։

Տիգրան Էֆէնտի Եուսուֆեան՝ Յովսէփ Էֆէնտի Եուսուֆեանի որդւոյն մկրտութեան առթիւ (54) ղրշ. Տիկին Սրբուհի Աղնաւորեանի մահուան առթիւ (40). Ս. Յարութիւն Եկեղեցիէն մկրտութեանց առթիւ (35). Պոլսոս Էֆ. Ռուբէնեանի մահուան առթիւ (30). Խաչիկ Էֆ. Սարբեան՝ Օրդ. Հայկուհի Սարբեանի մահուան առթիւ (10). Ստեփան Էֆ. Նիկողոսեանի մահուան առթիւ (10). Տիկին Մարիամ Մատթէոսեանի մահուան առթիւ (5). Յարութիւն Էֆ. Ազնաւորեան, Շաշեան Էֆէնտիի ձեռամբ երկու գօտի (Teinture abdominale).

Ազնիւ նուիրատուաց մատուցանելով բազմաթիւ հիւանդաց եւ կարօտելոց շնորհապարտ զգացմանց հաւատիքը,

Մնամք Յարգանօք,
Ի դիմաց Աղքատախնամի.
Վ. Աստեղաղրի Աստեղապես
ՏՕՔԹ. Տ. ՔԱՐԱՄԱՆԻ ՏՕՔԹ. Տ. ԱՌԷՄԵԱՆ

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ԲԷՇԹԱ, 25 օգոստոս.—Երէկ այրած տունին փլատակներուն տակէն գտնուեցաւ մարմին մը բոլորովին ածխացած։ Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ հինգէն տասը հոգի են այն զոհերը որոնք փլատակներուն տակ այրած եւ կամ Դ. ու Դ. յարկերուն մէջ հեղձամահ եղած են. այդ տեղերը դեռ կարելի չէ մտնել, վասն զի փչուղումէ կը վախցուի։ Բոլոր վիրաւորներուն վիճակը կը բարւոքի։

—Յրանց Եսսէֆ կայսրը, կէսօրին, հիւանդանոց գնաց, ուր փոխադրուած են երէկուան արկածէն վիրաւորեալները, որոնց այցելութիւն տուաւ։ Տեղեկութիւն առաւ անոնց վիճակին վրայ եւ մխիթարական խօսքեր ուղղեց. յետոյ գնաց հրդեհին վայրը, ուր քաղաքապետին վարվարք յայտնեց խիստ քննութիւն կատարել՝ արկածին պատճառները եւ պատասխանատուութիւնները երեւան հանելու համար։ Հրամայեց վերաքննել չէնքերու վերաբերեալ օրէնքը, որպէս զի ապագային այդ կարգի աղէտներ չպատահին։

ԲԱՐԻԶ.— Յունասանի թագաւորը Մարիէնպատ ուղեւորեցաւ, Անգլիոյ թագաւորին այցելութիւն տալու։

—Այս իրիկուն արկած մը պատահեցաւ Ժէմմաբ քարափին վրայ, ուր յանկարծ խճուղին ճեղքուեցաւ՝ եօթը մէթր լայնութեամբ ու երկու մէթր երկայնութեամբ տեղին ծակ մը բանալով։ Կառք մը ձիովը մէկտեղ մէջը գլորեցաւ։ Բառորդ ժամ մը վերջ 4 պայթումներ պատահեցան կրակի հետքով մը. երկու ձուլածոյ ատխտակիկներ որոնք էլեկտրական ճամբաները փակելու կը ծառայէին, օդը եկան։ Այդ արկածին պատճառը կը վերագրուի կաղի խողովակներու ծակելուն եւ կամ էլեկտրական հոսանքի մը։ Ուրիշ արկածներ ալ կը վախցուի. Նոյն ծակէն մուխ կ'ելլէ։

ՍԷՆԹ.—Նախարարապետ Պ. Բոնպ, իրեն ի պատիւ տրուած հացկերոյթին առթիւ խօսած ճառին մէջ, քննադատեց քրիստոնէական ընկերվարականութիւնը որ Եկեղեցիին անսխալականութեան անունովը կը դատապարտէ մտքի բոլոր քննութիւնները որոնք այսպիսի կը դարձնեն յետադիմականները։ Յարեց թէ համոզուած է որ ֆրարիտ հանրապետականները հաւատարիմ պիտի մնան Ֆրանսայի հանրապետութեան, քանի որ կ'իրականացնէ խաղաղութեան պահպանումը, օրէնքներու տիրապետութիւնը եւ կրօնքի ու խղճի ազատութիւնը։ Պ. Բոնպ ըսաւ թէ արդի նախարարութիւնը այդ սկզբունքները կը պահպանէ երկրին։ Նախարարապետին խօսքերը ողջունուեցան «Կեցցէ՛ Բոնպ. Կեցցէ՛ Ֆրանսա» աղաղակներով։

ՀՌՈՄ. — Մընոթի Կարիպալի զօրավարին յուղարկաւորութիւնը մեծ հանդէսով կատարուեցաւ։ Ներկայ գտնուեցան քանի մը նախարարներ, զօրավարներ եւ սպաներ։ Բազմաթիւ պսակներ դրուեցան դագաղին վրայ, մանաւանդ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին, նախարարապետին եւ Ֆրանսայի կառավարութեան կողմէ։ Ժողովրդեան սուար բաղմութիւն մը կը հետեւէր թափորին, որուն անցած ճամբաներուն վրայ, տուներու պատուհանները եւ պատդամները լեցուած էին մեծ բազմութեամբ։ Վաճառատունները փակուած էին։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Թագաւորը իր ընտանիքին ըտ Թոբոլա հասաւ։ Ճամբաներուն վրայ խանդավառ ընդունելութիւններ եղան։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՄԻՈՆԱԼ)

ՍԷԼԱՆԻԿ, 25 օգոստոս. — Երկրորդ կարգի զօրավար տոքդ. Ժաք փաշա այս իրիկուն մեռաւ փտախտային բորբոքումէ որ առաջ եկած էր օսմ. զինուոր մը դարմանած ատեն։ Այս վերջինը վիրաւորուած է պուլկար ապատականներու կողմէ։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԳ. — Բերերսպուրգի եւ Մոսկուայի թաղապետական Խորհուրդները, ռուսական մետաղագործական տասնըչորս գործարաններու խնդրանքին վրայ, որոշեցին բացարձակապէս ռուս գործարաններու վերապահել՝ տեղական երկաթուղիներու շինութեանց մասնակցութիւնները։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրէտերիք ու Թրէյզ Իմպէր վճռաբեկ ատեանին դիմեցին՝ Սէնի եղեռնագործ ատեանին վճռոյն դէմ։

—Գեղարուեստից անօրէն Պ. Լարբուէմ մեռաւ։

ՀՌՈՄ.— Ֆրանսական դեսպանը իր կառավարութեան կողմէ ներկայ պիտի գտնուի Մընոթի Կարիպալիի յուղարկաւորութեան։

Վիէննա.— Կը հաւաստուի թէ Ռուսիոյ կայսրը Հուսէ երթալու պատուն այցելութիւն պիտի տայ Ֆրանց Եոսէփ կայսեր։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ թագաւորը օգոստոս 29ին Արգան պիտի երթայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 12 Օգոստոս

Ցառաջիկայ ուրբաթ Յունաց Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ Սակարանը գոց պիտի մնայ։

Օսմ. Ֆոնտիտ Սեռի Գ.	Ս. Ռ.	24	20
Ամէնէն բարձր գին	»	54	25 1/2
Ամէնէն վար գին	»	24	19
Բուսէլիի երկաթուղի գոց.	ֆր.	122	50
Ամէնէն բարձր գին	»	122	50
Ամէնէն վար գին	»	122	50

ԲԱՑՈՒՄ 13 Օգոստոս

Օսմ. Ֆոնտիտ Սեռի Գ.	Ռ. Գ.	24	16
Բուսէլիի երկաթուղի	ֆր.	122	—
Շիրքէթի թաղթել		30	—
Օսմանէք		—	—
Ռէմի		17	38
Օսմ. Գանք		14	70
Քէլի Ժէնէրալ Օթմ.		—	—
Պօս. Օթմ. Նանտ է Վալէօն		—	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	45
Թրամէյ բաժնեթուղթ		6	—
» ժուլիսանս		1	60
» պարտատոմսագիր		496	—
Քարափ Գ. Գոլոյ		506	—
Թրանսվալ		111	—
Քէլտի Ֆոնսիէ Էժիպսիէն		356	—
Օսմանիոյ		79	60
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	60
» պարտատոմսագիր »		522

ԿԻԼԻԶԱՐ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

ՏԻԼԻԲԹՕՐԸ ԶԻԵՆ.

Սուլթան Համամ հասսէսի նուէրը 11 վի 18

Պու աէֆա քիւշտընա մուվաֆֆագ օյուուղումուզ Կիւլզար մաղազասը, միւնթէրմ միւշթերիլէրիմիզէն կէօրսի բաղպէթ իւզէրինէ՝ մէվճուտ պուլունան էշեալարտան եալը՝ըզ իքիեիզ էլլի բարչաեը 11 ղրուշ ֆիւսթալա բէգասպէթ իչուն մէյտանը ֆիրուսթա չէգարմըշ սը՝ը։

Էրքէք հեալարը

1 ատէտ պէեազ զէֆիրտէն մամուլ ֆրէնկ կէօմլէի. 2 ատէտ պէեազ վէ բէնկլի ֆիլտիգօս ֆանէլալար. 1 ատէտ չըղկըլը ֆըրանսըզ ֆիլտիգօս ֆանէլալար. 1 ատէտ ինկիլիզ գումաշրնտան մամուլ երքէք սոնը. 1 ատէտ պէեազ վէ բէնկլի խալիա եուն թէն ֆանէլաը. 5—6 չիֆթ բէնկլէրի խաս ալթը իքի գաթը չօրապլար. 4 չիֆթ սիեահ վէ բէնկլի ֆիլտիգօս ֆրանսըզ չօրապլարը. 2 չիֆթ սոն մոտա չէզկլը քէթէն չօրապլար։

6—7 ատէտ անթիգալը բէնկլի սիւսլի մէնտիլէր. 1 ատէտ գուշազլըգ սաֆի իքէք մէնտիլէր. 2 ատէտ սոն մոտա սաֆի իքէք բէնկլի մարգալը մէնտիլէր. 6 ատէտ սոն մոտա տէօրթ գաթը եագասլըգլար։

4 չիֆթ սոն մոտա գուլըգլար։

1 թագըմ խալիա մինկլի սոն մոտա դոլ տիւմէլէրի. 3 ատէտ անթիգալը պէեազ վէ բէնկլի սըրֆ քէթէն մէնտիլէր. 1 ատէտ խալիա թէլթին եէնի չըգմա բարա չանթաալը։

Գասրն հեալարը

1 ատէտ պէեազ վէ բէնկլի զաեէթ սիւսլի տէգօլթէ կէօմլէքլէր. 1 ատէտ պէեազ վէ բէնկլի զաեէթ սիւսլի սոնլար 2 ատէտ պէեազ վէ բէնկլի սանթրանձը ֆիլտիգօս ֆանէլալար. 2 ատէտ զաեէթ սիւսլի վէ տանթէլալը իլէմէլի գազգօրսէլէր. 1 ատէտ սիւսլի սոն մոտա պէլ գօրսէսի։

5 չիֆթ զաեէթ տաեանըզլը ֆըրանսըզ չօրապլարը. 3 չիֆթ ալթը իքի գաթը սիեահ վէ բէնկլի սագսոնիա չօրապլարը. 2 չիֆթ խալիա քէթէն սանթրանձը չօրապլար. 1 չիֆթ տէօրթ տիւմէլի սոն մոտա էլտիվէնլէր։

12 ատէտ անթիգալը բէնկլի մէնտիլէր. 3 ատէտ բէնկլի խալիա քէթէնտէն անթիգալը մէնտիլէր. 1 ատէտ սիւսլի էլ չանթասը տէրունինտէ բարա չանթասը ալտի մա լէվանթա չիշէսի. 1 ատէտ բէնկլի սիւսլի խալիա եուն մամուլ թէն ֆանէլաը. 1 ատէտ կէօքսի իքէք սանթալալը մէնտիլէր. 1 ատէտ սոն մոտա իլէմէլի բէյէլիքլէր։

Էնվաք տիրլու հեալար

1 ատէտ օնիքի քէլիլիք պէեազ վէ բէնկլի սուֆրա էօրթիսի. 6 ատէտ քէթէն սուֆրա բէյէթասը. 6 ատէտ սաչագլը քէթէն սուֆրա հավլուլարը. 2 ատէտ թիւլի բէնկլի եիւզ հավլուլարը. 18 ատէտ էյրէզ բէյէթալար. 6 ատէտ պրիթանիա մատէնինան մամուլ չաթալ գաչըգլար. 10 ատէտ զաեէթ սիւսլի բիեանս մօմլարը. 6 ատէտ ալթը գուրեու կիբէ գանսիլլէրի օն պիր ղուրուշ սը՝ը. 1 ատէտ զաեէթ զարֆի հէտիեէլիք մուանթաղա տէրունինտէ թաալագա մա սիկարալըգ։

3 չիչէ կիւլզար մաղազասը նամրնա իմալ օլունմուշ գօլօնիա. 3 չիչէ հէր նէվ գօգուլու լէվանթալար. 1 չիչէ Ամէրիգանըն գօնսոլ սաաթը. 2 չիչէ պէեազ մատէն իւզէրինէ տօգան տէօրթ մեար կիւմիւշ գարլամա վէ օն սէեէ կարանթի օլմագ իւզրէ չաթալ գաչըգլար. 1 այնէլի էշքմէհ տէրունինտէ զաեէթ կիւզել գօգուլու իքի ատէտ լալանտա պիր սապոն՝ պիր բուտրա։

Ճեմիեեիրկեր մախսուս հեալար

Գասրնլար իլուն բօնժէտէն մամուլ իքէքլի կէհէլիքլէր, տէգօլթէլէր, տօնլար, իքէք ֆանէլալար, իլէմէլի իքէք մէնտիլէր, իքէք օրթալալար, իլէմէլի քէթէն իւզէրինէ տէգօլթէ կէօմլէքլէր, իքէքլի վէ բիքէլի գարօլա էօրթիլէրի, բարա վէ էլ չանթալարը, օն սէքիզ աեար ալթուն պիլէզիգ վէ ճէպ սաաթլարը, զաեէթ սիւսլի իքէքլի չօրապ պագլար, զաեէթ աղը սէաֆիլ վէ թիւլի եէլբաղէլէր, օն սէքիզ աեար ալթուն վէ գաբլամա քիւրէլէր վէ եիւզիւ քէլեալը եան վէ արգա թարգիլը վէ էնվալի տիւրլիւ սու թաագըմարը, թիւլի վէ տիւզ վէ անթրաթէօլի չէմիեէլէր։

Իրքէք իլէ եուն վէ սաֆի իքէք ֆիլտիգօս վէ եուն թէն ֆանէլալարը վէ իչէմէլի ֆրէնկ կէօմլէքլէրի, ֆըրչա թագըմարը, օն սէքիզ աեար ալթուն գաբլամա գօլ տիւմէլէրի, զաեէթ սոն մոտա պօեուն պագլար, իլէմէլի քէթէն ապաէսթ վէ թիւլի հավլուլար, զաեէթ կիւզել քէթէն չօրապլար վէ մէնտիլէր վէ սոն մոտա չէմիեէլէր, էվրագ վէ եալ իչուն թաուլէթ թագըմը պէօեիւք պոյ չանթալաթ, խալիա քէթէնտէն մամուլ հէր նէվ սուֆրա թագըմարը, զաեէթ կիւզել եազըգ էլտիվէնլէր։

Սիւննեթ ճեմիեեիրլիճեն մախսուս հեեիեեիլիք հեալա

Եազը թագըմարը, մանֆագա տէրունինտէ չամամ պուչագ թագըմարը, մանֆագա տէրունինտէ լէվանթա թագըմարը, ժաբոնիավարի չէքմէճէլէր վէ էնվալի տիւրլիւ եազը իչուն քեազըտլըգ վէ պուենա մուամաիլ էշեաեը զաեէթ էնվէն մուպաեաա իթմէք արզու իտէն հանրմ վէ պէյ էֆէնտիլէրիմիզ մաղազալի ասիզլեեէ պիր տէֆա էշեան մէզգիւրլեի թէմալա իթմէք իւզրէ թէյրիֆ իթմէլերիմի խասսէթէն թէմէնի վէ ըրճա իտէրիզ։

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱԳԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Օգոստոս 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ ֆր. 84,000,000.

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐՔ 600,000ին աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պարտինք բարի շահերը։ 1901ին ապահովագրեալներ վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻԻ ԵՈՐՔԻ տիրոջերական բոլոր ինչեր հիմա ուրիշ որ և է քնկերութենէ կը յանձնուած բոլոնիոյին աւելի առկայ. և չահաւոր պարսանագրութիւն է, յանձնուած արդէն սկսեալ անկէնէլի է, ալլայ գրաղման, ճամբորդութեան, մահուան անսակիներուն և պատանեան։ Ցանձնառութեան և միչտ իսկ պատեհագի տեղ։ Տիրոջերական ֆոլիսը կնքաշնորհ գիրատուութիւններ 3 տարի ապահովագրեալին վնասներն յետոյ առանց յետաձգման ապահովագրեալին հաշուի տալու։ այս փոխատուութիւնց գումարները դուս դա նշանակուած են բոլորն մէջ։ 30 օր պայմանաժամ իրաւունքներ վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչև 5 տարի վերսկսելու շարունակելու տարաձեւութիւնները, յետաձգեալ ապահովագրիչները 5 առ 100 տոկոսով հանգիստ ստանալով։ մէկ տարեկան բոնի յետոյ իրաւունք կորուսա չունի։ Ապահովագրութեան երկրաշարժումը, բոլորն մէջ դրանակուած ժամանակամիջոցի մը համար. այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ մեկ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջապէս առանց հարցի տալու։ անմեղ Բուրսա տարեկան։

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պարտատոմսեր ունի՝ որ աշխարհի մէջ ցոյց գտնուած պարտատոմսերէն ամէնէն աւելի եազատուած։ Աւելի մանրամասն նուիրեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Յ. ՈՒ. ՀՈՒՍԹՕՎ ԵՒ ԸՆԿ.
Գենէրալ Պատուիրակ
Ա. ՏՈՒՐՀԱՆԵԱՆ

Պոլիս, Հուսիկ խան
Վերջին փոստ, Վէֆիկ խան
Գալաթիա

ՇՈՓՆԱՒԱՃԱՌ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐՈՒԵՍՏԱՅ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
Ն. ՌԱՖԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՊԱՍԱՖԻԿԱՍ ՇՈՓԵՆԱՒԻՐ

Օգոստ. 27ին Պիրէնի, Սեւ ծովէն։
Պուսպան Անվերսէն հոս հասաւ։

ՄԵՆԵԼԻՄՆԵՐ

Օգոստ 26 ին Մինգիրելի. Սամսուն. Տանգիզ 3, Գ. Քուսմ և Նօվօ սախա
Անգլա. 1ին Պիրէնի, ուշ. Մարսիլիա։
Ճամբայ ելլալ Թարգիզի համար։
Առաջին կարգէ 245 ֆրանգ. Բ. կարգ 175 ֆրանգ. Յեղեկութիւնները նաեւ դիմել Գալաթիոյ Թոֆ Հան է Քարաքէ փոստ։ 516 Բ. ՌՐԳՈՒԻ

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳՈՒԲՍԻԻՆԵՐԸ

Միջազգային գործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հանրաճանաչ դեղերուն ամէնէն ազնուն և ամենաարագ խրոցնելին է։
Վաճառատուներն դիմարան Լագուռա, 31, Rue Pharmacie-de-Girard, PARIS.

ԶԷՅԹՈՒՏՍ ԲԱԹԷՆԹ

ԻՆՔՆԱԿՈՊԱԼ ՍԷՅԹՍ

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ՍԸՐ ԷՆԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹԻ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ՝ Ուղղուած Զէյթունսու Բաթենք հնս Լիֆ Ընկերութեան

Պարոններ,

Մեծ հաճոյքով ձեզ կը ծանուցանեմ թէ Օսմ. կայս. Պանքայի մէջ հաստատած ձեր դրամարկղի սենեակները կատարելապէս գոհ թողուցած են մեզ։ Կրնամ ըսել թէ այն ճարտարութիւնը որով հաստատուած են այդ դրամարկղի սենեակները, համապատասխանած են սեղանաւորական այդքան մեծ հաստատութեան մը պէտքերուն։

ԷՏՈՒԱՐՏ ԷՆՏ ՍԷՆ
Ալայէմնի խան, Պոլիս

Հայթայթիչ Օսմ. Կայս. Պանքայի, դրամարկղի սենեակներ կազմակերպող գործակալութիւններ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ եւ Բերայի մէջ, մասնաճիւղեր Սքիւտարի եւ Մանասթիրի մէջ։

ԵՈՍԹ

ՀԱՅԹԱՑԹԻՉ

ԲԱՐԶՐ. ԿԱԼԼԷՍԻ ԴԻՇԵԱՆԻՆ

Մեքենայի ամէնէն մեծ յանձնարարութիւնը որ եղած ըլլայ կառավարութեան մը, Ընկերութեան մը կամ անհատական Տան մը կողմէ, այն յանձնարարութիւնն է որ Եոսթ Թիբրայթը Քըմբէնիի եղած ու Հնդկաստանի կառավարութեան յատկացուած է։ Երրորդ անգամ ըլլալով, Բրիտանական կառավարութիւնը 150 Մեթրենացի յանձնարարութիւն կուտայ Եոսթ Թիբրայթը Քըմբէնիի, ինչ որ մինչեւ հիմա տրուած չէ Բնաւի։ Ասիկա անվիճելիօրէն ցոյց կուտայ թէ Եոսթ գործիքը լաւագոյն մեքենան է։

Արեւելքի համար Գործակալ
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԷՆ

Պոլիս, Ալալէմնի խան, Մէյտանգիզ փողոց։ 14—52

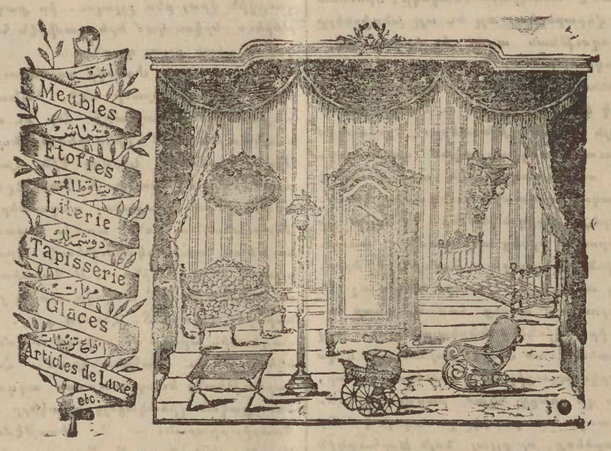

ԱԼԻ ԲԻԶԱ ԷՖԷՆԴԻ

Ղալաթիայի Հայոց եկեղեցիի դէմ թիւ 25
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԱՐԱՍԵԱՅ

COMP. RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԱՌ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւարարան երթեւեկութիւններ

Յուլիս

Գ. 12/25 Սէվաստարոլ ժամը 10ին միջորէէն առաջ։
Տարտանել, Այնորոզ, Սելանիկ։ Իզմիր, Քիոս, Թարապզլուս-Եսի, Գէրում, Եաֆա, Բոսոր-Սամսուն, Ադեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջորէի։

Հ. 14/27 Օտեսսէ ժամը 10ին միջորէէն առաջ։

Շբ. 16/29 Մէսինէլին, Իզմիր, Բիրէ, Ադեքսանդրիա, ժամը 10ին միջորէէն առաջ։ Օտեսսա ժամը 2ին յետ միջորէի։

Կիր. 17/30 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Սիրէ, Ռիզէ, Սուխում ժամը 8ին միջորէէն առաջ։ Գուրկազ, Վառնա, Օտէսսա ժամը 3ին յետ միջորէ ի։

ՔԻՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԱՌ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բաւնի Լիվերբուլի եւ Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Էլիզոնիա	18900	Սիլվանիա	5398
Մարսոնիա	18900	Քանադիանիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլու	3229
Քամբանիա	12950	Բոսնիա	2948
Մուլթանիա	8345	Թիրիա	2936
Ումբրիա	8128	Սամարիա	2835
Էթրուրիա	8120	Ամէրիգա	218
Սէրվիա	7392	Սէրբու	16
Ուլանդ	7269	Հէրպուրկ	16

Սիբրիա չգրեմ ալ, Նաւարկեալ Պէյլոյ և վերջ լեն հոս կը սատուի ամսոյս 29ին ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել՝ ՇՈՒԼԻ և ՍԻՆԷՐ
Joly et Sexgor
Մարմանէրիի խան, թիւ 6, 7, 8 Գալաթա, Գալաթիոյ փոստ։ 25

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՄՈՒՏԵԱՆ

ՕՍՄ. ԱԳԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատեով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստոս. 1892 թուականը
(20 սէֆէր 1310)

ԱԳԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Սէնի խան, Գալաթայի Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Գանգայի մասնաճիւղը Սէնի Հաճի Հովսէպ փողոց Օսմ. Նամակատան դէմը։

Դեպ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զաւօխ
Մարբուճճիլար Ջարտրը խան, թիւ 21

Ընկերութիւնը պատրաստ կը փնտռէ գործոյ այն տեղ գործակալներ, ուր նեբիայացուցիչ չունի։ 194

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԼՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱԳԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար	Վնասներու գումարներ
Ֆր. 168,000,000	Ֆր. 277,000,000

Թուրքիոյ եւ Եւրոպայի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՍԹՐԻՏ ԱՏԼԷՐ

Սթամպոլ Ապուս էֆենտի խան

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՑԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները դուս անգլ. սրոդպատէ չինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ ալլարէլիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկարարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքաղրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բոլմանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար Ջարտը պոյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիզուի առունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՐ

Ընդհանուր Հրալի Կ. Պոլսոյ եւ Օսեսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գօմ	1497	Եօգօ	1011	Մայմ	724	Ռօզարիս	186
Ալէքթ	3607	Գօնկօ	2906	Գրանտ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անեէլօ	1341	Գորսս	895	Վիրս	775	Մարդելլօ	3709	Ֆիրեօ	1739
Արիոզզօ	2271	Ֆիսս	4311	Վիսթալկօ	1561	Միքատս	3387	Միլվիս	1193
Գասանս	1822	Ֆօսֆինօ	987	Զինաու	3720	Միլս	1057	Տրէսօ	1200
Գորտինս	1264	Ֆուրս	2383	Հօրատիս	3600	Մօնդէպելլօ	1735	Թասսս	1328
Գրավս	1076	Ֆրաթս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլս	2419	Ռ. Ռիքլսն	1846
Գրիլնս	841	Ֆիեսոլս	504	Խոկս	1334	Նէրս	1083	Քօրիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Հարս	2464	Հոտսոս	5540	Օհիս	4100	Քօլէտս	1470
Դէլրս	1671	Իտուարտս	1520	Ձիլնս	1030	Օնիատրս	4085	Քօրբիտս	487
Դայիքսս	1837	Իրազս	1841	Ֆէլսս	1053	Օրլանտս	1535	Ուլանինս	2429
Դամէս	1244	Ֆիսս	954	Ֆօլբինս	2307	Բալէրմս	1837	Վասրս	1914
Դազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Ֆօմինս	1700	Բօլս	510	Զօլս	1239
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բրայեսս	2229	Զօլինգրնս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանկիսրս	4582	Լեբրանդս	2272	Բինալսս	1863	Տէտս	1850
Գրիս	2697	Կալիէս	3060	Լիվօրնս	1643	Բօլս	1613	Զէրս	1200
Գոլրասս	4235	Գեգանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բօսէս	1789		

Ակիֆս չգրեմ, Նաւարկեալ Պէնկամ, ընդհանուր վաճառքով Հրալէն հոս կը սատուի վաղը ամսոյս 27ին,

Դիմել՝ առ գործակատար Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆՏԻԳՈՍ
Բ. Ռ. 22—32 Գալաթա Ֆրէնկ խան Վերջին փոստ։ 977

ՔԵՐԹՈՂ "ԱՐԵՒԵԼՔ,,ի (127)

ՔՈՐԴՈՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒՆԵՆՈՎ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԱՆՄԵՌՈՒԿՆԵՐՈՒ ՓՈՒՆՋԸ

Բ

—Ամէն պարագայի մէջ՝ բան մը չենք վտանգեր հարցաքննելով Ժօրժէն։ Բայց եթէ ինձի կը հարցնես, աղէկ կ'ընենք Պ. Տորժէրի իմաց չտալով։

—Շա՛տ լաւ։ Աւելորդ է այս գործին խառնել զայն։ Եթէ յաջողինք յստակօրէն երեւան բերել գործը, այն ատեն Պ. Տորժէրի կը հաղորդենք պէտք եղածը։ Մնաց որ, Ժօրժէի մեծ մօրը խոստացած եմ տասնապատիկ կացութեան մէջ դնել իր թոռը։ Եթէ մօրեղբայրս իմանայ եղելութիւնը, կրնայ ըլլալ որ բարկանայ այս տարաբաղդ տղուն դէմ։ Մենք մեզի գործենք։ Այլ աւելի աղէկ պիտի ըլլայ։ Ո՞ւրկէ պիտի սկսինք։

—Կորուած ձեռքին վրայ խօսինք բարձրաձայն։

—Ո՛չ, պատասխանեց Մաքսիմ, քիչ մը խորհելէ յետոյ, մեր առաջ բերելիք ազդեցութիւնը պէտք է խնայենք։ Ամենէն վերջի ձգենք կորուած ձեռքը։ Ինձի կը ձգե՞ս խօսակցութիւնը վարելու գործը։

—Օ՛հ, յօժարակամ։ Ինէ աղէկ պիտի ելլես գործին մէջէն։

—Ուրեմն փորձենք առանց ատեն կորսնցնելու։ Ստանակը պատրաստ վիճակի մէջ կը գտնուի։ Դրամարկղին տեսքը տրամադիր ըրած է զայն։ Եթէ փախցընեմ այս առիթը, ա՛լ եւս չպիտի կրնամ ձեռք բերել զայն։ Հէ՛, Ժօրժէ, պօռաց Մաքսիմ, ինչ բանի վրայ կը խորհիս։

—Ոչ մէկ բանի վրայ, պատասխանեց տղան։ Կը սպասեմ որ Պ. Վինսորի տեղ գրկէ դիս։ Թուղթերու հետ կը խաղամ մինչեւ այն ատեն։

—Պ. Վինսորի քեզի տալիք յանձնարարութիւն չունի այսօր։

—Աւելի գէշ։ Կը նախընտրեմ փողոցը գտնուիլ քան սպասման սրահին մէջ՝ հանրութեան հետ, թէեւ երբեմն մարդ հոս ալ կը զուարճանայ։ Անանկ մարդիկներ կուգան որ ծաղրաշարժ գլուխներ ունին։

—Դրաւ կը դնենք որ լեղու կը հանես անոնց եռեւէն։

—Ինա՛ւ, կարոն Մաքսիմ։ Մալիքորն ըսած ըլլալու է ձեզի։

—Ինչո՞ւ համար Մալիքորն ըսած ըլլայ։

—Ոչինչտեւ ինձի հետ ալէկ չէ։ Իրաւունք չունի այդ մասին, որովհետեւ կրնայի զինքը վանտել տալ ու չըրի։

—Դէ՛ն։

—Այո՛, կը թաւէր ըսել թէ քնաւ իր պաշտօնին գլուխը չի գտնուիր, ու գիշերը գրասենեակ կը մնէ այնպէս ինչպէս ջաղացք պիտի մնէր։

—Ինչէն գիտես։

—Դիտեմ, որովհետեւ գրասենեակ մտած եմ։

—Բա՛նդ գնա. ժամը վեցին կծիկը կը դնես։

—Իրաւ է որ այդպէս կ'ընեմ։ Բարեկամներ ունիմ, որոնք ժամը վեցը քառորդ անցած, Մաղլէնի առջեւ ինձի կը սպասեն։ Սակայն վատառ եմ հոս գտնուած ըլլալուս վրայ, զէջ մէկ անգամ ,, երբ ոչ ոք կը գտնուէր. նոյն իսկ կը յիշեմ թէ չատ վախցայ։

—Ինչո՞ւ վախցար։

—Ամէն բանէ։ Գիշերը, գրասենեակը կը լուսաւորուի օդային կաղի այն կտուցով որ Միւրէնն փողոցի անդիի կողմը կը գտնուի։ Հոս, պատին առջեւ ցցուած դրամարկղը համակ սեւ հսկայի մը կը նմանի։ Ասկէ զատ մուկերը կան, որոնք սրունգներուդ միջեւ կը պարեն։ Այս ամէնը վախ կը պատճառէ։

—Ըսել է ներսը քանտարկեցին քեզ, մինչ կը քնանայիր։

—Թերեւս։

—Զարմանալի՛ որ գան ազատեն քեզ։

—Չեմ գիտեր։

—Ըսել է մէկուն երեսը չի տեսար։

—Ո՛չ... ո՛չ... ոչ մէկուն երեսը։

—Ինչպէս դուրս ելար։

—Չեմ գիտեր։

Մաքսիմ ոտքերը դեռին կը զարնէր անհամբերութենէն։ Ուղղիլ թելը ձեռք անցուցած ըլլալ կը կարծէր, ու այդ թելը անդամ մը ալ կը խզուէր։ Այդ ցաւագին չեմ գիտերը յանկերգի մը պէս կը ներկայանար ու կ'ընդհատէր լուսաբանութիւնը։

Ամէն ինչ վերսկսելու էր։

Վինսորի կը պատասէր յօնքերը եւ կը ցնցէր ուսերը։ Ժօրժէ իր թղթաթղթերը դրած էր սեղանի մը վրայ ու մատներուն հետ կը խաղար։

—Գնդապետ Պորիսոֆը կը ճանչնա՞ս, ըսաւ Մաքսիմ յանկարծ։

—Գնդապետ Պորիսոֆ, կրկնեց Ժօրժէ, անտարակոյս կը ճանչնամ զայն։ Առնուազն երեք անգամ տեսած եմ այդ մարդը։ Հոս կը գտնուէի, երբ եկաւ կիչէին զարկաւ, տիրոջը յանձնած տուփ մը ետ առնելու համար։

—Տուփ մը, հարցուց Մաքսիմ, զարմացկոտ կերպարանք մը տուած։

—Այո՛, ոչ այնքան մեծ, սեւ ու պըղինձէ փականքներով։

—Այդ տուփին մէջ ինչ կար։

—Չեմ գիտեր։ Իմ առջեւս չբացին զայն, բայց այնպէս կը խորհիմ թէ թուղթեր կային անոր մէջ։ Չեմ սիրեր այդ Պ. Պորիսոֆը։

—Ինչո՞ւ համար։

—Օ՛հ, նախ սա պատճառաւ որ Ռուսերը չեմ սիրեր։ Մեծ մայրս ալ չի սիրեր զանոնք։

—Ինչ ըրած են։

—Բաներ... զորս մոռցած եմ։ Նաեւ անախորժ կը թուի այդ անչափ հապահիկ ձայնը։ Խօսած ատեն կ'երգէ։ Կարծես թէ փողոցի երգեհոնչի մը կը նուագէ Կուսա տր Տիեօն։ Կը յիշեմ թէ անոր նման խօսիլ կեղծեցի, մինչ կիչէին առջեւ կը գտնուէր ինք։ Գնդապետը նշմարեց որ ծանս ու սկսաւ բաներ մը մոլալ ինձի դէմ։ Զախող վարկեան մը պիտի անցնէի, եթէ Պ. Վինսորի չգտնար կիչէն։

—Պ. Պորիսոֆ լաւ բան մը ըրած պիտի ըլլար, եթէ դաս մը տար քեզի, ըսաւ արկղակը, որ իր բարեկամին նաւազ հմտերութեամբ ականջ կը դնէր Ժօրժէի չասասխութեան։ Տիրոջմէն առած թաղկդ յանախորդները ծաղրելու եւ դուռներուն եռեւէն մտիկ ընելու համար չէր։

Մաքսիմ փութաց խօսքի խառնուիլ։ Շատ կը ջանար որ փոքրիկը չխրտչի, ու կը զգար թէ Վինսորի բարկութիւնը ամէն ինչ պիտի խանգարէր։

—Պա՛հ, երբեմն մարդ իրաւունք ունի քիչ մը խնդալու։ Գնդապետ Պորիսոֆ ինձի ալ չատ ախորժելի չի թուիր։ Ոչ. տիկ, օ՛ն, ըսէ՛, անիկա իր հետ տարա տուփը։

—Ո՛չ, պատասխանեց ստանակը, առանց վարանելու։ Երբ եկաւ զայն առնելու, տուփը իր տեղը չէր գտնուիր ալ եւս։

—Մէկը առած էր զայն, հարցուց Մաքսիմ յուսով համակ արտիսն։

—Ապահովաբար։

—Ո՞վ։

—Կեցէք որ յիշեմ... էր... նորին մչուշը տիրեց մտքիս մէջ ... անունը մոռցա էր ու նորէն խօսս տուաւ։

—Լատիպլաս, ըսաւ Մաքսիմ գիտուածաւ։

—Այո՛, ան է, գուշեց Ժօրժէ, ձեռքերը իրարու զարնելով։

—Ժուֆիրնա փողոցին մարդը։

—Ճիշդ այդ անձը։ Ա՜հ, Պորիսոֆի չափ անախորժ է նաեւ այդ կենդանին։

—Հապա կիրնը։

—Կիրնը մի՝ ինչ կիրն։

—Այն կինը՝ որուն ձիերը կը մարդեր Լատիպլաս։

(Շարունակելի)